

DELAJSKA ENOTNOST

GLASILO GLAVNEGA ODBORA ENOTNIH SINDIKATOV SLOVENIJE

Leto III., šte. 14

Ljubljana, 4. aprila 1947

Izhaja vsak petek — Cena din 3.—

Stane Kavčič: VOLITVE OF

Ze takoj uvodoma moramo v zvezi z volitvami v odbore OF ugotoviti precejšnjo pomanjkljivost sindikalnih organizacij, ki se odraža v tem, da delavci v mnogih primerih ne smatrajo teh volitev kot eno izmed najvažnejših nalog, ki jo je treba izvrševati. Zaradi nepravilnega razumevanja vsebine, pomena in značaja, ki ga imajo in ga bodo imele te volitve pri nadaljnjem našem delu, niso vsi delavci pokazali ob tej priliki dovolj politične aktivnosti in zainteresiranosti za potek in rezultat volitev. Pri volitvah v OF se zopet opaža osnovna pomanjkljivost in slabost sindikalnih organizacij, ki obstoji v tem, da se sindikalne organizacije preveč zapirajo v svoje okvire in rešujejo samo svoja notranje organizacijska, čestokrat suha administrativna vprašanja. Mora se dati vse priznanje delovnim naporom in delovnemu poletju delavskega razreda, toda istočasno pa moramo ugotoviti, da še vedno mnogi delavci ne sodelujejo v našem političnem in javnem življenju, ne pomagajo reševati mnoge probleme in vprašanja, ki stoje pred organi naše oblasti. Jasno je, da tak odnos, odnosno ožina največ škoduje v prvi vrsti delavskemu razredu. Ni in ne more biti pravega gospodarskega napredka brez dobre, aktivne ljudske oblasti. Ni in ne more biti dobrih organov oblasti brez aktivne in dobre OF. In končno aktivnih organizacij in odborov OF — zlasti po mestih in industrijskih centrih ni in ne more biti — brez delavcev, udarnikov in sindikalnih funkcionarjev.

Volitve v OF so torej logično in neposredno povezane z vsemi vprašanji našega političnega in gospodarskega življenja in napredka. Znano je, da garancija za realizacijo našega gospodarskega plana, katerega finančni odraz — budžet, je bil te dni sprejet v Skupščini v Beogradu, obstoja v sledečih dveh dejstvih: prvič — v državnem sektorju, katerega akumulacija gre v občo družtveno korist, in drugič v tem, da so široke delovne množice pripravljene založiti vse svoje sile in sposobnosti, iniciativno in poživljeno za izvedbo gospodarskega plana. Jasno je torej, da omenjena dva faktorja ne samo garantirata izvedbo našega plana, ampak sta tudi omogočila njegovo zamisel in sta dejansko predpogoj našega dela, rezultata in načrtov. Spričo tega je OF s svojimi masovnimi organizacijami kot vseljudska organizacija delovnih ljudi konkretna organizacijska oblika in povezava tistih delovnih množic, ki bodo s svojo iniciativno, delovnim elanom in poživljeno voljo izvajale naš plan, se borile in premagovale vse težkote, ki se bodo pojavljale. Skratka, OF je torej eden izmed osnovnih dveh činiteljev, ki omogočata naš gospodarski plan in ki sta porok njegove uspešne izvedbe.

Z ozirom na to, da je OF organizacija delovnih množic naše nove domovine in da so danes njene naloge prvenstveno gospodarske naloge — imajo sindikati kot množična organizacija del vsakega razreda, ki stoji na čelu naše gospodarske ustvarjalnosti — najbolj odgovorne in najvažnejše naloge. Od aktivnosti, politične zrelosti in delovnega elana delavcev v veliki meri zavisi, s kakšnim uspehom bo OF izpolnjevala naloge, ki stoje pred njo. In obratno — od tega, v kako veliki meri in s kakšnim uspehom bo OF izpolnjevala svoje naloge, v veliki meri zavisi izvrševanje našega gospodarskega plana in s tem tudi vsestranski napredek, razvoj in izboljšanje življenjskih pogojev delavskega razreda kot celote in delavca kot poedinca.

Zaradi tega je nujno in razumljivo, da se delavci prvenstveno zainteresirani za izvedbo in rezultat volitev v odbore OF, ki se prav v tej dobi vrše. Volitve v odbore OF so dejansko eno izmed najvažnejših sredstev, s katerimi hočemo pritegniti vse zdrave in delovne sile, ostro ožigati vse nepravilnosti, napake in samoplačnost ter odstraniti iz odborov OF vse, kar koli zavira in onemogoča frontne organizacije pri njihovem delu za izvedbo gospodarskega plana. Mi moramo do kraja sprostiti vse zdrave sile ljudskih množic in energično obračunati z vsemi pojavi nezrelosti, osebne odgovornosti in in-

ciative, ki mora biti osnovna lastnost vsakega aktivista in člana OF. Ne bo odveč na tem mestu tudi poudariti, da so zgoraj omenjena nerazumevanja bila ena izmed največjih slabosti že izvršenih občnih zborov sindikalnih podružnic. Evo, zopet dokaz, kako neposredno so volitve OF povezane tudi z notranjimi sindikalnimi problemi. Rezultat volitev mora biti ta, da v odbore OF pridejo dejansko najbolj aktivni, predani in poživljeni aktivisti, ki bodo ne samo z besedo, ampak tudi z vzgledom bili vodnik in učitelj osnovnih ljudskih množic. Mnogi naši aktivisti ne razumejo popolnoma tega vprašanja, ne trudijo se dovolj, da bi pritegnili slehernega poštenega in delovnega človeka, ali celo z nezaupanjem gledajo na nove, do večeraj nepoznane aktiviste, ki hočejo iz resnično patriotskih in poštenih vzrokov sodelovati in delati v odboru OF. Nismo še popolnoma izkoreninili pojav, da se nekateri naši aktivisti in odborniki »boje« za svoje »funkcije«, niso jim zaželjeni novi ljudje in aktivisti, kljub temu, da stalno tožijo o »preobremenitvi« in o mnogih funkcijah, ki jih vršijo. Mi moramo odpraviti iz naših vrst take »bojazljivce« in odločno jim povedati, da današnjih nalog ni mogoče s takim sistemom dela uspešno izvrševati. Potrebno je z iskanjem, pritegovanjem in nenehno borbo za nove aktiviste — povečati njihovo število in razširiti krog ljudi, ki bodo vedno aktivni in politično dovolj zgrajeni za samostojno delo. Tempo našega dela ne bo popustil in naloge ne bo jutri manj kot jih je danes. Pred vse naše aktiviste in funkcionarje se torej postavlja jasna alternativa: ali pritegniti nove ljudi in aktiviste, razširiti na ta način krog sodelavcev povečati delovno sposobnost in ekspektivnost naših forumov in s tem dobiti tudi čas za poglobljanje in študij — ali pa ostati pri današnji praksi, kar pomeni zaostati, doživeti neuspeh in kritiko! Nobene druge poti ni! To je edina pot za »razbremenitev«, to je edino sredstvo za uspešno reševanje bodočih nalog!

V tem smislu bi predvsem morala biti usmerjena aktivnost sindikalnih organizacij pri volitvah v OF. Delavski razred mora in mora iz svojih vrst neprestano dvigati in dajati nove ljudi, pametne, inteligentne, poštene in predane, katerim se lahko zaupajo in poverijo važne in odgovorne naloge aktivistov OF. Kljub temu, da se osnovna aktivnost delavcev razvija v sindikatu, odnosno v tovarni — odbori OF, kot politična vodstva ne morejo dobro delati, ako nimajo v svoji sredi delavcev, udarnikov in novatorjev. Nikdar ni mogoče do kraja razkrinkati in onemogočiti škodljivo delovanje poedinih špekulativnih elementov, ki so se vrinili v odbore OF — če se v frontnih organizacijah ne čuti aktivnost in poživljeno delavskega razreda. Zaman so še tako ostre priložbe in nezadovoljstvo delavcev iz Guštanja, Mežice in Prevalj, kajti, dokler v okrajnem odboru OF ne bo delavcev, ni mogoče pričakovati vidnega izboljšanja v delu ostalih okrajnih političnih in oblastvenih organov. Mnoge slabosti in napake naših oblastvenih organov in krajevnih ljudskih odborov se lahko odpravijo samo z večjo aktivnostjo in konstruktivno kritiko odborov OF, ki pa je ni mogoče zamisliti in doseči brez delavcev in njihovih organizacij. No in končno stoje pred novoizvoljenimi odbori OF, ogromne naloge predstoječega izvajanja gospodarskega plana. Nekateri tovariši imajo glede tega popolnoma napačne predstave. Zavedati se moramo, da bo izvajanje plana težka borba, katero bomo morali dobojevati z vsemi težkocami, ki nam bodo stale na poti. Dejstvo, da imamo plan, nikakor ne zmanjšuje naše odgovornosti, osebne iniciative in poživljenja, kot si to nekateri napačno tolmačijo, temveč nasprotno — našo odgovornost povečava in zahteva od nas novega dela, učenja in iniciative. Mi moramo od vsega začetka imeti oster kurz do izpolnjevanja vsakodnevnih nalog, ki se v zvezi s planom postavljajo pred nas. Biti moramo v tem pogledu nepopustljivi napram samemu sebi in napram drugim. Ne opravčevati in zagovarjati neizvršenih nalog z objektivnimi dejstvi (ni bilo materiala, strokovnja-

Maršal Tito: Vprašanje Koroške za nas ne bo likvidirano, dokler ne bo nekega dne za nas pravično rešeno

Na skupni seji obeh svetov Ljudske skupščine FLRJ dne 31. marca je podal maršal Tito ekspozice o zunanji politiki FLRJ. Iz njegovega govora priobčujemo odstavke, ki obravnavajo vprašanje Slovenske Koroške, ostali del govora pa bomo obrazložili v prihodnji številki.

Po mirovni pogodbi z Italijo je ostal velik del naših bratov v Istri, Trstu in Slovenskem Primorju še nadalje izven mej naše dežele, čeprav so dali ti naši bratje med vojno zaveznikom dragoceni prispevek v krvi za skupno zmago in za svojo svobodo, katere pa po krivdi teh zaveznikov niso dosegli.

Krivica nasproti našim narodom je bila tako velika, da je bila vlada pred alternativno, ali naj podpiše to mirovno pogodbo, ki je pomenila za nas diktat zapadnih držav. Vlada, dosledna v boju za uresničenje in utrditev miru, se je odločila, čeprav s težkim srcem, da bo podpisala mirovno pogodbo z Italijo, ki pomeni veliko krivico za našo deželo, popolnoma prepričana, da tega dejanja ne odobravajo le vsi narodi Jugoslavije, ampak tudi ljudstvo, ki je ostalo izven mej naše dežele in katerega ne bomo nikdar pozabili, kakor smo to poudarili v deklaraciji pri podpisovanju mirovne pogodbe.

Razume se, da so se mnogi hujskači na novo vojno in reakcionarni podpihovalec nadejali, da ne bomo podpisali mirovne pogodbe z Italijo. S tem so hoteli prikazati Jugoslavijo kot državo, ki ogroža mir. S tem v zvezi so že delali vsakovrstne kombinacije; zato je bil tudi to eden od vzrokov, da podpišemo pogodbo in tako onemogočimo vojne hujskače v tem delu Evrope, ki so špekulirali na sovraštvo in spopade med Italijo in Jugoslavijo. S podpisom mirovne pogodbe z Italijo so ustvarjeni pogoji za vzpostavitev normalnih odnosov s to sosedno državo, s katero hočemo živeti v kar najboljših odnosih in sodelovanju zlasti v ekonomskem pogledu.

Podobno, ako ne še slabše, pa je vprašanje Koroške. Naša vlada je poslala konferenci velikih štirih poslanico, ki neizpodbitno dokumentira naše zahteve po priključitvi tistega dela Koroške, ki je naseljen po večini s Slovenci in ki pripada nam iz etničnih in zgodovinskih razlogov. Poleg tega pa naši bratje v Koroški sami vztrajno zahtevajo priključitev k svoji matični deželi — Ljudski republiki Sloveniji. Te svoje zahteve podpirajo tudi s tem, da so se oni

edini dejansko borili v Avstriji na strani zaveznikov tako proti nemškemu kakor avstrijskemu fašističnemu osvajalcu, ki ni bil med vojno nič manj nedolžen in skromen po svojih dejanjih in osvajalnem apetitu kakor nemški. Med številnimi nemškimi divizijami, ki so sežigale, obešale in ubijale naše državljane, je bilo 14 divizij takih, v katerih je bilo od 60 do 100 odstotkov Avstrijcev. Njihova zverstva smo zelo dobro spoznali med vojno, poveljniki teh avstrijskih divizij pa so končali ali še končujejo svojo kariero zaradi njihovih zločinov nad našimi narodi pred našimi ljudskimi sodišči. Nekateri današnji avstrijski oblastniki, ki jih podpirajo njihovi zahodni pokrovitelji, bi radi do-

kov, načrta, nismo bili pravočasno obveščeni itd.), kar je zelo priljubljena metoda nekaterih ljudi, ampak boriti se z vsemi silami in sredstvi, da se tudi objektivne pogoje napravi čimbolj ugodne za nas, boriti se z vsemi silami in na vse načine, da čimbolj premagujemo in odpravljamo objektivne težkote in težave — evo, tok mora biti osnovni sistem dela vseh nas, vseh političnih in oblastvenih organov, če hočemo gospodarski plan v našo skupno korist z uspehom izvajati. Odbori OF morajo biti predvodnik, organizator in iniciator takega sistema dela.

Jasno je, da bodo samo tisti odbori OF — ki bodo v svoji sredi imeli dovolj predanih, poštenih in poživljenih delavcev, kmetov in inteligentov — sposobni delati z uspehom in s svojim vzgledom učiti tudi ostale množice. Zato je naloga delavcev, da že na množičnih sestankih, kjer se predlagajo volivni kandidati, aktivno sodelujejo in predlagajo iz svojih vrst najboljše tovariše, aktiviste. Delavci naj tudi jasno in direktno povedo svoje predloge za izboljšanje dela odborov OF in naj sodelujejo pri kritiki slabosti in napak. Volitve niso in ne smejo biti formalna procedura, temveč obračun dela vseh članov OF in borba proti vsem slabostim, napakam, špekulantom in birokratom. Delavski razred in vse delovno ljudstvo se mora zavedati, da se z volitvami v OF vrši mobilizacija vseh naprednih in delavnih sil in iz vrst delovnega ljudstva se volijo njegovi najboljši predstavniki, katerim pripada častno priznanje in velika dolžnost-aktivista OF. S to zavestjo in s to perspektivo sodelovati pri volitvah — pomeni izpolnjevati eno izmed tistih dolžnosti, ki nas čakajo na poti, ki bo nas dovedla do industrializacije in elektrifikacije, do popolne gospodarske neodvisnosti in do boljšega življenja.

Delo mora postati v naši domovini stvar časti, stvar slave, poguma in junaštva!

kazali svetu, da Avstrija ni vodila vojne proti nam in drugim zaveznikom, kakor da njeni vojaki ne bi ropali, ubijali in uničevali vsega, kar jim je prišlo pod roke v Jugoslaviji in povsod, kjer so bili.

Radi bi si celo izmislili nekakšen odpor proti Hitlerju itd. med vojno. Toda dobro je znano, da to ni res. Avstrija ni dajala med vso vojno nikakega odpora, in to enostavno zaradi tega, ker ga ni hotela dajati, ker se je strinjala s Hitlerjevo osvajalno politiko, ker je dobivala precejšen del v vojni naropane blaga, pa tudi zaradi tega, ker je priključil Hitler svoji ožji domovini Avstriji velik del Jugoslavije, in sicer več kakor dve tretjini Slovenije. V domove izgnanih in preseljenih Slovencev, ki jih je bilo na stotisoče, pa niso prišli Nemci iz Rajha, ampak Nemci iz Avstrije. To so same nekatera dejstva, ki dokazujejo, da je Avstrija sokrivec in pomagač Hitlerja v vojni. To so dejstva, ki obtožujejo Avstrijo kot sokrivca za opustošenje drugih dežel in zahtevajo, da mora Avstrija povrniti naši deželi povzročeno škodo. Avstrija je v celoti sodelovala pri zahrbnem napadu na Jugoslavijo, predvsem pa v dolgotrajni okupaciji naše dežele.

Če hočejo danes predstavniki Amerike, Anglije, pa tudi Francije po vsem tem osvoboditi Avstrijo njenih obveznosti, ki izhajajo iz njene udeležbe v vojni na strani Hitlerja, Mussolinija in drugih, potem naši zavezniki tega ne delajo iz občutka pravice, ampak zaradi drugih računov, katerih ni težko uganiti.

Predstavniki zahodnih dežel, predvsem Amerike in Anglije, vztrajno nasprotujejo zadovoljivi naših upravičenih zahtev, da bi priključili del Koroške, ki je naseljen izključno s Slovenci, Jugoslaviji. Za to našo upravičeno zahtevo se enostavno ne zmenijo.

Medtem ko so poudarjali pri Trstu etnične razloge, zaradi katerih Trsta ni mogoče priključiti Jugoslaviji, ne navajajo v primeru Koroške tega razloga, ker govori neizpodbitno v korist Jugoslavije. S tem, da preprečujejo zadovoljitev upravičenih zahtev Jugoslavije glede Koroške, mislijo, da je stvar za vedno likvidirana. Vprašanje Koroške pa za nas ne bo likvidirano in odstranjeno z dnevnega reda vse dotlej, dokler ne bo nekega dne za nas pravično rešeno.

POZIV K MEDSEBOJNEMU TEKMOVANJU

Na širši konferenci upravnih voditeljev in predstavnikov sindikalnih organizacij premogovnikov Jugoslavije, so predstavniki naših sindikalnih organizacij v imenu rudarjev prevzeli obveze pred našim narodom, našo vlado in pred našim dragim maršalom Titom, da bomo plan proizvodnje za prvo leto našega petletnega načrta izvršili do 29. novembra 1947, da bomo povečali učinek dela za 25% v odnosu na leto 1946., da bomo izboljšali kvaliteto premoga za 3% in zmanjšali stroške proizvodnje za 5%.

Delovni kolektivni rudnikov Tr-

bovlje, Zagorje, Hrastnik in Laško sprejemamo odloke konference in dajemo častno obvezo, da bomo obveze naših vodstev v celoti izvršili. S tem v zvezi pa pozivamo na tekmovalstvo tudi vse železničarje da nam bodo dostavljali dovolj vagonov pravočasno. Istočasno pozivamo delovne kolektive kovinarjev, da nam bodo izdelali čimveč železnega orodja in strojev, ki se rabijo v rudarski stroki. Z izpolnjevanjem naših obvez bomo najbolje izpolnili naloge, pred katere nas postavlja naš narod in dragi maršal Tito.

Konferenca sindikalnih referentov za preskrbo in prehrano

V nedeljo dne 23. marca 1947 se je vršila konferenca sindikalnih referentov za preskrbo in prehrano. Namen konference je bil, da ugotovi vse pomankljivosti in napake, ki se dogajajo pri preskrbi našega delavstva. Upravičene pritožbe proti dosedanemu oskrbovanju potom sistema Naproza in predlogi, da se v mestih in industrijskih centrih ustanovijo delavsko-nameščenjske zadruge, so dale povod GO za sklicanje te konference.

Zanimanje zanjo je bilo zelo veliko. Šaj se je udeležilo nad 140 delegatov iz vseh krajev Slovenije, zastopani so bili tudi ministristvo za delo LRS, ministristvo trgovine in preskrbe LRS in IZOS.

Diskusija je pokazala, kako nujno je, da se razčisti zmeda, ki je nastala v pojmovanju vloge potrošniških združenj in vlogi, ki naj jo imajo nabavno-prodajne zadruge na podeželju. Brezvestno in spekulantsko poslovanje v mnogih Naprozah in njihovem večnem lovu za dobičkom je privedlo do tega, da je delovno ljudstvo izgubilo v nje zaupanje in se čisto zatekalo v privatni sektor trgovine, ki je v preteklem letu s svojo iniciativnostjo in podjetnostjo znal izvesti nad 50% celotnega trgovskega prometa skozi svoje roke.

Zastopnik ministristva za delo je v diskusiji poudaril, kako važno je, da se preskrba delavstva in nameščenstva s življenjskimi potrebščinami postavi na novo osnovo. Ministristvo za delo LRS predlaga, da se ustanovijo delavsko-nameščenjske zadruge, ki naj oskrbujejo delavce in nameščenstva ter njih družine. Potom teh združenj bo zelo olajšana distribucija tistih materialnih dodatkov, ki jih država nudi delavcem in nameščenjem kot posebno pomoč pri njihovem naporu za obnov. Izgradnja našega gospodarstva. Zato se bodo morali masovno vključiti v te zadruge, prevzeti vsjo iniciativo v njih, to je edina pot k izboljšanju dosedanjega stanja. Kakor naj brez ljudstva ljudske oblasti, tako tudi zadruge ne more biti brez širokega sodelovanja širokih ljudskih množic.

Tudi zastopnik ministristva za trgovino in preskrbo se strinja s tem, da je reorganizacija združenj v območju trgovine nujno potrebna. Poudaril je, da moramo k temu delu nastopiti narčno, da z eventualnimi prenatrpnimi koraki ne napravimo še večje zmede in ustanovimo neke potrošniške zadruge, ki ne bodo imele možnosti za samostojen obstoj. Pristopiti je predvsem k reorganizaciji obstoječih Naproz, očistiti in izključiti iz njih vse tiste negativne in škodljive elemente, ki so dosedaj zavirali delo v združenjih in vnašali v nje staro dobičkarstvo, miselnost. Daj jim je treba novo vsebino. Za vodstvo poiskati sposobne in pošteno ljudi. Sindikate čaka tudi težka in hvaležna naloga.

Diskutant iz podružnice so enoglasno zahtevali ustanovitev delavsko-nameščenjskih združenj. Delegat iz Ruš je poudaril, da je v Rušah že pred vojno obstojal delavski konzum, ki sicer ni bil najboljši z ozirom na pogoje v predaprilski Jugoslaviji. Po osvoboditvi pa so ga razširili v Naprozo, ki pa posluje mnogo slabše kot pa stari delavski konzum. Želja našega delavstva je ustanoviti čim preje samostojno delavsko-nameščenjsko zadruge.

Isto je potrdil tudi delegat s Jesenic, dodal je še, da ga moramo pravilno razumeti, da se on ne zavzema za ustanovitev starih konzumov. Iz lastne skušnje je proti tem konzumom, če bolj pa proti sistem starem vodstvu teh konzumov. Zavzema se za napredno delavsko-nameščenjsko zadruge, v kateri mora vladati pravilen odnos do članstva.

Cela vrsta diskutantov iz železničarskih podružnic je zahtevala ustanovitev železničarskih potrošniških združenj. Oglasili so se še delegat iz Maribora, Celja, Mežice, Ptuj, Sevnice, Ljubljane in ostalih delov Slovenije. Vsak je pokazal na napak, ki se dogajajo v Naprozah in zahteval ustanovitev delavsko-nameščenjskih združenj.

Na koncu se je oglasil zastopnik IZOS-a. Dejal je, da se v začetku ni oglasil zato, ker je hotel prvo slišati mnenje zastopnikov iz sindikalnih po-

družnic. Ustanovitev Naproz po osvoboditvi je bila nujna potreba. Da pa te Naproze ne ustrezajo več današnji stopnji našega gospodarstva, v tem se strinja s vsemi diskutanti. Ne smemo pa misliti, da bodo novo ustanovljene delavsko-nameščenjske zadruge kar tako s lahkoto začele že s dobrim poslovanjem. Prej bo treba preobraziti delovne množice, predvsem kmete, ki so do sedaj precej dvostranski. Pridobiti jih moramo, da bodo dali svoje pridelke prostovoljno v nakup mestu. Sindikati pa imajo nalogo, da aktivizirajo delavstvo in nameščenstvo ter jih zainteresirajo za zadruge.

Ob zaključku je delegat Glavnega odbora ESS poudaril, da iz diskusije sodeč, da so vsi prisotni delegati, ki zastopajo skoraj celotno delavstvo in nameščenstvo Slovenije v tem, da je potrebno ustanoviti delavsko-nameščenjske zadruge. Zainteresirati je treba članstvo sindikatov za aktivno sodelovanje in kontrolo v združenjih. Na masovnih sestankih prediskutirati vse možnosti ustanovitve delavsko-nameščenjskih združenj. Dosedanje Naproze reorganizirati in jim dati novo vsebino. Vse to postavlja pred sindikate nove, težke in resne naloge, katere bodo z odločnim delom obvladali istotako kot mnoge ostale produkcijske in organizacijske naloge, ki so jih do sedaj obvladali. PL

Cuden postopek v preskrbi našega delavstva in nameščenstva s strani mnogih ljudskih odborov

Kljub temu, da je Ministristvo trgovine in preskrbe že ponovno izdalo vsem ljudskim odborom navodila o potrebi prednostnega oskrbovanja delavstva in nameščenstva s življenjskimi potrebščinami, prihajajo vse pogostejše pritožbe s strani delavstva in nameščenstva, da ljudski odbori odklanjajo njihove prošnje za dodelitev raznih, racionaliziranih industrijskih predmetov z motivacijo: »Vi ste člani sindikata, obrnite se na sindikate

To postopanje je brezsrčno, ker ta uradni, točno ve, da sindikati ne razpolagajo z rednimi kontingenti racionaliziranih industrijskih predmetov. Delavec pride ves obupan v podružnico in pravi: »Na Ljudskem odboru so mi rekli, naj se obrnem na sindikat, sindikat lahko preskrbi vse.« Še bolj obupan pa je predsednik ali tajnik podružnice, ki bi rad pomagal, pa ne more in ve, da je ves iz postoepek na Čečrnu» odnosno KLO-ih čisto navadna zafrkacija našega delavstva in nameščenstva in poskus torpediranja avtoritete sindikalnih organizacij. Ti ljudje se ne zavedajo, da je naše delavstvo osnovni faktor v naši proizvodnji. Od redne in pravične preskrbe delavstva zavisi v veliki meri izvedba našega gospodarskega načrta. Naučiti bo treba te namerne ali nenamerne sabotežerje ljudske skupnosti, da prošnje delavcev in nameščenstva, ki stanujejo v raju, odnosno v območju KLO-a, ne samo, da ne bodo odklanjali, ampak skrbeli, da bodo ti vedne in povsod prvi preskrbljeni z razpoložljivimi življenjskimi potrebščinami in da je racionalno blago, v kolikor se deli po sindikalni liniji, namenjeno kot posebni dodatek delavstvu in nameščenstvu, ki jim ga država nudi za njihove napore v izgradnji našega gospodarstva in učvrstitvi ljudske oblasti.

Za sindikalne organizacije pa naj bo to pouk, kako zelo se morajo zainteresirati za predstojete volitve v Ljudske odbore. Počistiti bo treba z vsemi profi-ljudskimi elementi. V nje moramo izvoliti najboljše delavce-udarnike, potem se nam ne bo treba pritoževali o nerazumevanju težnj delavstva s strani ljudskih odborov. Kajti dobrih in slabih ljudskih odborov ni, tam so lahko samo dobri ali slabi ljudje. PL

Vojaške bolnice odpirajo vrata civilnemu prebivalstvu

V času narodno osvobodilne borbe je bila naša partizanska vojska tako tesno povezana z vsem ljudstvom, da se je smatralo vse ljudstvo v vojsko vred kot ena sama boreča se sila. Vse hude stvari, pa tudi vse velike in lepe stvari je delila vojska s prebivalstvom, saj smo vsi občutili, da je vojska del ljudstva, ki iz ljudstva izhaja, raste, se zanj bori in zanj žrtvuje. Vojska je delila z ljudstvom hrano, vojska je pomagala reševati, graditi, obdelovati zemljo in partizanski zdravniki so zdravili civilne bolnike z enako vestnostjo in ljubeznivostjo kot partizanske ranjence. Zaradi pomanjkanja zdravnikov, zdravil in vseh zdravstvenih pripomočkov, je sanitetna služba naše boreče se vojske nudila prebivalstvu vsjo pomoč, kjer koli je bila potrebna. Za vse naše partizanske zdravnike, ki so izkustva svoje agronome prakse poživovalno prenašali na bolnike po naših vaseh, je bil ta njihov napor visoka čola izredne izpopolnitve. S hitrimi zdravniškimi posegi naših partizanskih zdravnikov ter z globokim umevanjem vodstva naše vojske, je bilo rešenih mnogo naših ljudi, ki so zaradi vojne vihre bili včasih povsem izolirani od druge zdravniške pomoči.

Sanitetna služba naše armade je pa zlasti sedaj v miru zgrajena v močotno, najnaprednejšo zdravstveno organizacijo na osnovah vseh znanstvenih pridobitev medicine ter na osnovah najboljših metod naših klinik. V sestavi sanitetne službe naše armade se nahajajo naši najboljši zdravniki, specialisti za vse vrste bolezni, naš najboljši izšolan pomožno sanitetni kader; danes so naše vojaške bolnice opremljene z najmodernejšimi napravami, tako da prav nič ne zastajajo za našimi najboljšimi klinikami.

Kako je bilo mogoče to doseči? Mi vsi dobro vemo, da so bile v predaprilski Jugoslaviji vojaške bolnice na najslabšem glasu, bile so umazane, zastarane, nračne in neprijazne in bolni

vojniki niso imeli nikakršnega zaupanja vanje. Kakor je bila vsa vojska v prejšnji Jugoslaviji pojmovana kot veliko prokletstvo, katerega se je vsak bal, ker je bila ta vojska v miru organizirana zlasti za krotenje nezadovoljnih delovnih ljudskih množic, tako so bile tudi njene sanitetne ustanove temu primerno urejene. Če je bil vojak v četli vse preje kot človek, toliko slabše je to občutil bolni vojak v vojaški bolnici. Pri vseh vrhovih vojske se je kradlo na debelo, sleparije in lenarilo. Zdravniki, ki so se odločili za vojaško zdravstveno službo, so bili povsem iz vrst tistih, ki se kot civilni zdravniki niso znali uveljaviti v svojem poklicu; mnogo vojaških zdravnikov pa je bilo iz vrst belogardističnih ruskih emigrantov, ki so naše bolne vojake bolj mučili kot zdravili. Nihče jih ni nadzoroval, zato so sleparili na račun hrane bolnih vojakov ter na račun splošne opreme vojaških bolnic.

Danes pa je stvar bistveno drugačna kot je vse, kar smo si nanovo uredili. Naša armada je postala ponos in ljubljenc vsega ljudstva, saj je naša vojska ljudska vojska, naša vojska je od vrhovnega komandanta pa do poslednjega vojaka v četli prežeta s herojsko miselnostjo narodno osvobodilne vojske in vodstva vseh vrst naše vojske, tako tudi armadno sanitetno službo vodijo najboljši, najbolj zvesti, najbolj večji in najbolj predani oficirji in strokovnjaki.

Danes so vojaške bolnice resnične klinične ustanove, ki nudijo bolelemu vojsku vse pridobitve moderne medicinske vede in ki jih vodijo naši najboljši zdravniki. Takoj po končani vojni so bile vojaške bolnice prepolne ranjencev in invalidov, zdaj pa, ko je vojna ter žrtev vojne že zdravih na svojih domovih in spet v svojih poklicih, se je sanitetno vodstvo armade odločilo, da prisloži s svojimi prostori in svojimi zdravniki na pomoč civilnemu

prebivalstvu. Kirurški in interni oddelki ljubljanske vojaške bolnice je za enkrat že preuredil po nekaj sob za civilno prebivalstvo. Na vsakem oddelku je po 25 postelj, vsega skupaj torej 50 postelj za ženske in moške bolnike. Sobe so izredno lepe, sončne in povsem ločene od ostalih traktov.

Na ljubeznivo povabilo šefa sanitetne službe IV. armade so si člani Glavnega odbora Enotnih sindikatov Slovenije pretekli teden ogledali vse te prostore, sprejemnice, operacijsko dvorano in ostale sektorje, ki so preurejeni za civilno prebivalstvo. Šef kirurškega oddelka dr. Bajc ter šef internega oddelka dr. Hruš sta obrazložila velik pomen te odločitve zlasti za sedanje čase, ko so civilne klinike prenapolnjene in ko primanjkuje vsepovsod toliko zdravnikov. Prva dva civilna bolnika, delavec iz Litostroja, ki čaka na operacijo želodca ter drug delavec iz Ljubljane, sta bila polna hvale o postopku zdravnikov in ostalega bolniškega osebja, zlasti pa sta hvalila hrano, ki je izredno izdatna in okusno pripravljena.

Vojaška bolnica bo sprejemala samo težke slučaje notranjih obolenj ter poškodb, ki zahtevajo zares nujnega kirurškega posega ter zato prvovrstne strokovnjake in pripomočke. Takse so povsem iste kot v civilni bolnici, pa tudi za obisk bolnikov je poskrbljeno kot na klinikah. Tovariša, šef sanitetne službe ter upravnik ljubljanske vojaške bolnice, sta obrazložila velik pomen tega ukrepa, ki bo zlasti pogloblji stike med vojsko in civilnim prebivalstvom, istočasno pa bo nudil mlademu, še neizkušnemu kadru vojaških zdravnikov pod vodstvom priznanih specialistov možnost poglobljanja svojega znanja ob zdravljenju vseh primerov težkih obolenj in poškodb.

Naša vojska je edina vojska na svetu, ki je s tako plemenito gesto prisločila na pomoč civilnemu prebivalstvu. V prvi vrsti bo vojaška bolnica sprejemala v zdravljenje naše najboljše delavce, da bodo čim hitreje spet sposobni stopiti zdravi na svoja delovna mesta.

Ali smo že pristopili k razporejanju in izkoriščanju dopustov?

Ali se že lahko delijo dopusti za letošnje leto? Seveda se lahko, pa ne samo, da se že lahko, ampak bi se že moralo začeti z dodeljevanjem in izkoriščanjem letošnjih dopustov. Kajti uredba o dopustih ni bila izdana le za leto 1946., temveč velja za vsa nadaljnja koledarska leta.

Lansko leto so se v zvezi z izvajanjem te uredbe vršile razne nepravilnosti, ali bolje rečeno: ta uredba se ni dosledno izvajala.

Lanskoletne izkušnje v tej zvezi pa nam narekujejo, da se letos nekoliko bolj spoznamo s pomenom, namenom in vsebino uredbe o dopustih.

V bivši Jugoslaviji zakonodaja ni priznavala delavcem pravice do plačnega letnega dopusta. Zakaj v bivši Jugoslaviji ni bil delavcem priznan plačan letni dopust? Odgovor je zelo enostaven. Danes vemo, da pomenijo plačani letni dopusti delavcev in nameščenstva obremenitev za naše gospodarstvo okoli 16 milijonov din. Ako bi takratna oblast priznala dopuste, bi se za te milijone zmanjšali dobički tovarnarjev in podjetnikov.

Ljudska država pa je že v drugem letu po prevzemu oblasti priznala vsakemu delavcu, ki je nepretrgoma 11 mesecev zaposlen pri istem podjetju pravico do 14 dnevnega dopusta. To pa zato, ker se danes življenje in zdravje delovnega človeka ceni kot najbolj dragocena stvar.

Ze gori smo poudarili, da je namen dopusta telesna okrepitev delavca. Zato morajo delavci ta dopust tudi res izrabiti v ta namen, ne pa da za časa dopusta opravljajo druge posle. To namreč ni samo v interesu skupnosti, ker je storičnost delavca po tem odmoru večja, temveč koristi to tudi delavcu samemu in njegovi družini, ker krepi njegovo telo in zdravje. Zato nam je tudi ta uredba o dopustih ne predvideva, da bi se delavcu dalo dopustno dopustno denar.

Da se lanski dopusti v nekaterih, dasi redkih primerih, niso izkoristili, niso krivi samo delodajalci in upravniški podjetji, ampak tudi naše sindikalne organizacije, ki niso v dovoljni meri pomagale, da bi se dopusti pravilno in hitro izkoristili.

Zato naj letos sindikalne organizacije v podjetjih in ustanovah, kolikor še niso, premislijo, kako naj se razdelijo in dodelijo letošnji dopusti delavcem, upoštevaje delovne razmere in svoje predloge sporoče upravam podjetij odnosno ustanov.

Pri tej razvrstitvi dopustov daje uredba nekaterim delavcem prednost (n. pr. udarnikom, izumiteljem itd.). Lansko leto pa so se dogodili primeri, ko delavci radi boleznimi niso mogli izkoristiti dopustov. Ko bi po razvrstitvi prišla vrsta nanje, da gredo na dopust, so nekateri zboleli, tako da jih v letu 1946. niso mogli izkoristiti. Pravilno je, da se v teh primerih upošteva prvenstvo takih marljivih delavcev v tem smislu, da se jim letos dodeli dopust v času, ki bo najbolj primeren, da svoje zdravje okrepe.

Kaj pomeni 14dnevni dopust? Letni dopust znaša 14 dni koledarskega leta. To pomeni, da znaša dopust 14 koledarskih dni ali drugače rečeno: dva tedna. Za ta čas pripada delavcu redni zaslužek. Koliko pa je redni zaslužek za dva tedna ali 14 dni? Ker sta v teku dveh tednov dve nedelji, ko delavec ne dela, je torej v tem času 12 delovnih dni, za katere prejme delavec mezdo. Iz tega sledi, da gre pri 14dnevem dopustu delavcu plača za 12 delovnih dni. Pri tem pa ne igra nobene vloge, ako je v tem času kak priznan praznik.

Boljši odnos do dela daje večje nagrade in boljše delovne in življenjske pogoje, ugotavlja predsednik vlade tovariš Miha Marinko. To načelo obsega tudi boljše pogoje ob dopustu. Zato tudi pripada delavcem, ki delajo v akordu po normah za čas 14dnevnega dopusta akordni zaslužek onega meseca, predno nastopijo dopust, v kolikor povprečno od tega zaslužka odpade na 14 dni.

Prav tako pa gre delavcem, ki radi potrebe in nujnosti dela morajo redno delati ob nedeljah, za čas dopustne mezda tudi za nedelje, ker so

pri teh delavcih tudi nedelje redni delovni dnevi, to se pravi da se delavcem, ki morajo redno delati tudi ob nedeljah, za čas 14dnevnega dopusta plača mezda za 14 dni.

Kaj pa tedaj, če delavec med dopustom zbolijo? Ali se radi tega trajanja dopusta prekine, oz. dopust za dneve obolenja podaljša? V tem primeru se trajanje dopusta ne prekine. Delavec dobi v tem primeru za dobo dopusta pripadajoči mu zaslužek. Seveda pa gredo v tem dopustu delavcu tudi dajatve, ki mu pripadajo iz soc. zavarovanja za primer bolezni.

Posebej je urejena pravica do dopusta delavcev, ki so sodelovali v narodnoosvobodilni borbi do 9. maja 1945. Takim delavcem se v čas zaposlitve 11 mesecev računa tudi čas, prebit v tej borbi, če so po demobilizaciji stopili v delo. Ako je tak delavec zaposlen po demobilizaciji n. pr. šele tri mesece, pa je 8 ali več mesecev, od 9. maja 1945 nazaj računano prebit v borbi, mu že pripada pravica do plačanega odmora. Pri tem pa ni važno, kdaj je bil demobiliziran. Zato ni pravilno, ako podjetje delavcu ne priznava te pravice, češ mu gre ta pravica le tedaj, če takoj po demobilizaciji nastopi službo. Tudi demobiliziranec, ki je n. pr. več tednov po demobilizaciji stopil na delo, ima to pravico. Kajti šteje se mu itak samo doba, prebita v borbi do 9. maja 1945, torej ne čas v JA po tem dnevu in šteje se mu zato, ker je sodeloval v borbi za našo svobodo. Zato se ta doba šteje ne glede na to, kdaj po demobilizaciji je nastopil službo. Saj si drugače niti ne moremo razlagati izrecne zakonite določbe »ne glede na to, kdaj so bili demobilizirani«. Res pa je, da more to veljati samo za prvo službo po demobilizaciji, ne pa vsako naslednjo službo.

Danes gre zato, da čim hitreje dvignemo naše zastalo gospodarstvo. V tem načrtu je delovna neaktivna masa ovira za hitrejši tempo razvoja k izboljšanju življenjskih pogojev. Zato je umljivo, da delavce, ki brez utemeljenega razloga menjava službe lahko sam zapravi svoj letni odmor, ker pač ne izpolnjuje pogojev za dopust.

Le oni delavec, ki je po službeni potrebi premeščen od enega podjetja k drugemu, obdrži pravico do dopusta. Čeprav pri novem podjetju še ni nepretrgoma 11 mesecev zaposlen, le da je skupaj pri obeh ali večih podjetjih zaposlen 11 mesecev.

Zgodi se, da podjetje iz posebnih razlogov n. pr. vremenske neprilike, začasnno pomanjkanje surovin, nekaj časa ne obratuje in v tem času delavci ne delajo, dasi so pripravljani in čakajo na delo, pa iz teh razlogov ne morejo delati. Ali takim delavcem pripada dopust, če izpolnjujejo ostale pogoje? Ker v tem primeru ne moremo smatrati, da je zaposlitev prekinjena, gredo takim delavcem pristojeci dopusti. Do tega zaključka moramo priti prav z ozirom na izrecne določbe da zaposlitev ni pretrgana, če je delavec po službeni potrebi premeščen iz enega podjetja v drugo.

Letošnji dopusti se morajo izkoristiti v tem letu in ni dopustno, da bi jih prenašali v leto 1948. Tu ni nobene izjeme. Le zvezni minister za delo lahko v sporazumu s pristojnim ministrom dovolji, da se letni odmor v takem podjetju ali ustanovi ne izkoristi, ako tega ne dovolijo izjeme in nujne državne potrebe.

Ali se ta uredba o dopustih — res in pravilno izvaja, bodo nadzorovali odskri za delo, ki so osnovani pri vseh okrajnih ljudskih odborih.

Realna vrednost mezde se lahko dvigne le tedaj, če povečamo našo produkcijo, to je, če bo delavec čimveč ustvaril in čim bolj znižal proizvodne stroške. V tej zavesti bo delavec letošnji dopust izkoristil za okrepitev svoje delovne storičnosti, kar bo tako v korist skupnosti, kakor njega samega. B.

Mladinska proga Šamac — Sarajevo, pot do naših rudnih zakladov!

Sindikalna podružnica državnega posestva Crnci-Apače napoveduje tekmovanje

Sindikalna podružnica poljedelskih delavcev in nameščenstva državnega posestva Crnci-Apače napoveduje tekmovanje sindikalnim podružnicam in upravam državnih posestev v Lakičanu, Beltincih, Ormožu, Tarnišču, Sent Janžu, Zovneku, Bokaleh, Jablanah, Križu, Kočevju, Marenbergu, Radečah in Dobu pri Mirni. Načrt tekmovanja obsega sledeče točke: kdo bo kmul bolj sistematično in dosegel večjo produkcijo mleka, kdo bo prvi uvedel delovne norme, izvedel setveni našt in dosegel večjo čistočo in oškrpljeno sadno drevje in katero državno podjetje bo na splošno doseglo najvišjo proizvodnjo.

Tričlanska komisija bo imela nalogo, da pregleda dosežene rezultate in oceni uspehe posameznih podružnic na zgoraj navedenih posestvih.

Boris Kidrič

Izpolniti in preseči produkcijski plan pomeni v prihodnjih mesecih osnovno nalogo naših voditeljev, sindikatov in delavskega razreda

Potem ko je podal minister za finance vlade FLRJ Sreten Zujović ekspezo o obdržavnem proračunu za leto 1947, je o njem govoril tudi predsednik Gospodarskega sveta in minister industrije zvezne vlade Boris Kidrič. Zaradi izredne važnosti njegovega pojasnjevanja, priobčujemo ta govor v celoti s pozivom, da ga vsi sindikalni funkcionarji temeljito preučijo ter z njim seznanijo vse delavce in nameščence svojih podružnic.

Minister za industrijo in predsednik Gospodarskega sveta, tov. Boris Kidrič

Zakaj v stari Jugoslaviji državni proračuni niso bili sposobni izraziti ekonomske moči države?

»Včasih, v stari Jugoslaviji, državni proračuni niso mogli neposredno in v celoti izraziti ekonomske moči države. Zakaj niso bili za to sposobni?

Prvič, zaradi tega, ker država ni bila lastnik osnovnih proizvodnih sredstev, ki so bila last domačih in tujih kapitalistov. Država potem takem ni vladala nad blagovnim prometom in ne nad denarnim obtokom. Čeprav je izdajala denar in garantirala njegovo vrednost, čeprav je pri tem morala upoštevati zakone o potrebi kritja vsote denarja v obtoku na sami vrednosti blaga v prometu ker bi sicer povzročila inflacijo, država ni več gospodarila z usodo denarja, ki ga je sama izdala in garantirala. Glede na privatno lastnino proizvodnih sredstev, glede na to, da ni bilo nobenega produkcijskega in cirkulacijskega načrta, glede na popolno stihijnost delovanja ekonomskih zakonov v stari Jugoslaviji, je imel denar razen tega, da je bil plačilno sredstvo, v celoti tudi karakter blaga. Država je mogla dobiti samo majhen del tega blaga ponovno v svoje roke in ga predvideti v dohodkih in izdatkih svojega proračuna. V tem je torej pravi vzrok, zakaj državni proračuni stare Jugoslavije niso mogli izraziti resnične gospodarske moči naše države.

Drugič, vrednosti, ki jih je glede na naravna bogastva naše države mogoče ustvariti slovesko delo, ne le da niso mogle biti zajete s kakšnim državnim načrtom, ker so ostajale v rokah privatnih lastnikov osnovna proizvodna sredstva, temveč celo niso ostale v sami državi. Ogromen del proizvodnih sredstev naše države je bil last tujih kapitalistov, ki so iz naše države izvažali za svoj račun tako surovine, rudno bogastvo, polfabrikate in finalne izdelke, kakor tudi kapital. Za izvoz takšne vrste, ki je bil mogoč edino na podlagi dela naših jugoslovanskih ljudi, naših jugoslovanskih delavcev in kmetov, naša država ni nikdar dobila ustrežajoče protivrednosti v uvozu. Takšna vrsta izvoza je pomenila potem ne le eksploatacijo delovnega človeka, temveč tudi eksploatacijo in obuboženje naše države, pomenila je izkoriščanje gospodarskih sil naše države v tujo, a ne v našo, jugoslovansko korist. V tem je drugi vzrok, zakaj proračuni stare Jugoslavije niso mogli neposredno in v celoti izraziti gospodarske moči naše države.

Tretjič, stara država je pomenila administrativno policijski aparat bivših ekonomskih in političnih vladajočih razredov. Njena finančna politika je mogla potemtakem biti načelno in praktično le politika fiskusa in fiskalnega monopola. To ni bila politika zajetja akumulacije iz gospodarstva. Čeprav je bila akumulacija privatnih kapitalistov načelno obdavana, ta davek ni bil nikdar do konca dosledno realiziran prav zaradi tega, ker stari državni aparat ni niti mogel in ne smel delati proti denarnim interesom lastnih gospodarstev. Fiskus stare Jugoslavije je potemtakem omenil obremenitev širokih petrošnikov, novo še izven neposrednih produkcijskih odnosov povzročeno zniževanje življenjskega standarda ljudskih množic. Finančni vir stare Jugoslavije ni bila torej akumulacija iz gospodarstva, ampak v glavnem edino fiskalna obremenitev ljudskih množic. V tem je torej tretji vzrok, zakaj državni proračuni stare Jugoslavije niso mogli izraziti naših resničnih gospodarskih sil, ki so jih tedaj obvladovali privatni kapitalistični in veleposestniški lastniki.

V nasprotju s karakterjem državnih proračunov stare Jugoslavije naš sedanj proračun izraža neposredno gospodarsko moč naše države. Zakaj?

Izraža jo zato, ker so osnovna sredstva za tehnično proizvodnjo v rokah države, izraža jo zato, ker so glavne pozicije našega gospodarstva v rokah države, izraža jo zato, ker je samo on finančni izraz našega gospodarskega plana, izraža jo zato, ker je njegov osnovni vir akumulacija iz državnega gospodarstva, a ne fiskalna obremeni-

tev širokega prebivalstva, izraža jo končno zato, ker je naša država zdaj gospodar našega nacionalnega bogastva, ki ni več podvrženo eksploataciji tujih industrijskih baronov in finančnih magnatov.

Metode naše finančne politike so se bistveno spremenile

Potemtakem so se bistveno spremenile tudi metode naše finančne politike. Finančni uspehi naše države niso sedaj več vprašanje raznih klasičnih finančnih manevrov, ampak so neposredno vprašanje materialne bilance našega gospodarstva. Ko predpostavljamo, da bo naša organizacija cirkulacije denarja, plačilnega prometa in pritoka v državno blagajno v organizacijsko tehničnem pogledu izpolnila svoje naloge, se za nas zdaj ne postavlja več kot prvo vprašanje, ali bomo imeli dovolj denarnih sredstev za potrebnih za izpolnitev plana, ampak se kot osnovno vprašanje postavlja, ali bomo v državi proizvedli tisto količino materialnih dobrin, ki je potrebna za zgraditev, odnosno za izvoz, kot profi-uslugo za uvoz strojev. Če je naša država sposobna za to, tedaj je s samim tem zagotovljeno tudi finančno ravnotežje, tedaj je s samim tem zagotovljen tudi denar. Če bi naša država ne bila sposobna za to, tedaj bi ne mogli z nobenim finančnim manevrom doseči finančnega ravnotežja.

Vprašanje izpolnitve naših finančnih načrtov in glede na to tudi vprašanja izpolnitve našega proračuna, ki je tako rekoč finančni plan celotnega našega gospodarstva, je torej predvsem vprašanje izpolnitve našega letnega produkcijskega plana.

Ekonomsko-družbena struktura naše države torej neposredno odkriva odločilni pomen, ki ga ima produkcijski proces v vsakem gospodarstvu. Ločenost finane od produkcijskega procesa, do česar je vodila kapitalistična stihijnost, je v naši ekonomski družbeni strukturi odpravljena na višji stopnji ekonomskega in družbenega razvoja. V okviru samega državnega sektorja našega gospodarstva je denar prenehal biti blago. Finane so postale zdaj neposreden izraz naše produkcije in njenih odločilnih točk. Zaradi tega, ker je naša ljudska država lastnik osnovnih proizvodnih sredstev, zato v imenu naših ljudskih množic obvlada celotni finančni sistem, ker plansko vodi naš osnovni industrijski proizvodni proces, zato ker naše delovne množice posvečajo vse sile za izpolnitev našega produkcijskega plana — zato in samo zato imamo zdaj materialno bilanco za zgraditev naše države, imamo garancijo, da bomo izpolnili načrt kapitalne graditve, zato in samo zato lahko zdaj v proračunu postavljamo tako visoke številke.

To je hkrati odgovor vsem tistim, ki se začudeno sprašujejo, odkod neomajna stabilnost naše valute, kakor tudi tistim nevernim Tomažem, ki so baje v skrbeh, ali bomo mogli izpolniti tako velik proračun.

Plan industrializacije in elektrifikacije ima svoj izraz tudi v proračunu

Tovariši ljudski poslanci, skoraj bomo imeli priliko v diskusiji o petletnem planu podrobneje pretrpeti materialne postavke, ki jih določa naš plan industrializacije in elektrifikacije in ki imajo svoj izraz tudi v proračunu.

Dovolite mi, da v današnji diskusiji naglasim dve osnovni stvari. Nad polovico državnih dohodkov odpade na prometni davek na proizvode in na dobiček, ki spada v zvezne in republiške proračune, torej na neposredno akumulacijo iz proizvodnje. Postavka izdatkov industrije in rudarstva znaša komaj pičlo polovico dohodkov, ki jih daje ta sektor našega državnega gospodarstva. Izdatki so torej nesorazmerno manjši od dohodkov. V tem je prvi, osnovni argument za financiranje industrijskega dela našega gospodarstva. Drugič, vse investicijske vsote so namenjene za racionalizacijo, re-

konstrukcijo in nove graditve. To se pravi, namenjene so razširitvi našega produkcijskega plana, namenjene so s tem tudi neposredno razširitvi naše finančne baze. To je drugi argument za visoke postavke proizvodnih ministrstev v našem proračunu.

Naša industrija prevzema s tem proračunom najresnejše obveznosti. Ne prevzema le obveznosti da bo izpolnila produkcijski plan, o katerem smo že poudarili, da pomeni materialno bazo za izpolnitev naših finančnih načrtov in našega proračuna, temveč prevzema tudi obveznost, da bo preseгла ta plan. V tem pogledu je delavski razred in njegova organizacija, tehnični in drugi voditelji naše industrije pred naslednjimi nalogami:

1. Uvesti norme v vseh podjetjih!

Najpoznejše v roku treh mesecev je treba dokončno uvesti norme v vseh podjetjih. V pogledu norm in uvajanja norm smo dosegli že precejšnje, čeprav ne povsem zadovoljive uspehe. Pred precizno vzpostavitvijo produkcijskega plana za vsa naša osnovna industrijsko produkcijo so bile dane za uvajanje norm določene objektivne meje. Norme smo mogli uvajati več ali manj orientacijsko, eksperimentalno. Z zadnjim preciziranjem enoletnega produkcijskega plana, ki ima za svojo osnovo prav povprečne evropske normative, smo dobili novo bazo za poslednji korak v pogledu uvajanja najbolj preciznih posameznih norm, za njihovo dosledno uvajanje. Mislim, da mora ostati prav produkcijski plan osnova vseh naših norm, kar je pod produkcijskim planom, to je izpod norm, kar je nad produkcijskim planom, to je nad normami, to je udarništvo. Takšni principi v pogledu norm zagotavljajo na eni strani naš produkcijski plan, na drugi strani pa nudijo najbolj solidno bazo za precizno postavljanje in izpolnjevanje posameznih norm.

2. Izpolniti in preseči produkcijski plan!

Izpolniti in preseči produkcijski plan, zlasti glede na njegov finančni izraz, ne pomeni le v določenem času proizvesti določeno količino artiklov, preseči produkcijski plan pomeni zmanjšati produkcijske stroške izpod stroškov, s planom predvidenih, pomeni prihraniti surovine pomeni prihraniti gorivo, pomeni borbo za čim bolj racionalno organizacijo proizvodnega procesa in delovnih mest, pomeni borbo za normative v pogledu materiala in goriva. Borba za te normative, ki jih moramo znižati izpod s planom določenih pomeni torej v prihodnjih mesecih osnovno nalogo naših voditeljev, sindikatov in delavskega razreda, kakor to pomeni tudi borba za delovne norme.

3. Izvesti borbo za uvedbo precizne evidence!

Borba za preokračanje produkcijskega plana zahteva od vseh tovarniških in rudniških oddelkov, od vseh generalnih in glavnih direktij, od naših proizvodnih ministrstev borbo za uvedbo čim bolj precizne evidence. Moramo do konca zlomiti neupravičeni odpor do evidence in strah pred evidence, malomaren odnos do nalog evidence, mnenje, da je precizna evidence v naših tehničnih pogojih še nemogoča. Vse naše doslej pridobljene izkušnje kažejo nasprotno. V ministrtvu za industrijo se nam je n. pr. posrečilo doseči, da imamo že štirinajst dni vsakdanja poročila iz sleherne zvezne tovarne o izpolnjevanju dnevnega proizvodnega plana, tako v naravnem kakor tudi v finančnem pogledu, razdeljena po grupah artiklov, in celo po osnovnih artiklih. Nadajše poročila o dnevni porabi premoga in električne energije, o številu produktivnih delovnih ur itd. Prav ta dnevna poročila so odkrila vrsto pomanjkljivosti, ki jih sicer ne bi opazili meseci in ne zagotovili njihove odstranitve. Ta dnevna poročila, ki dokazujejo, da se naš proizvodni plan, čeprav je za 40% višji od proizvodnih podatkov lanskega leta, v glavnem izpolnjuje stoodstotno, ponekod pa celo presega, kakor so tudi ponekod pojavi neizpolnitve in oscilacije, so hkrati dokaz, da je v vsej naši industrijski in rudarski proizvodnji mogoče v najkrajšem času z zadostno vztrajnostjo in iznajdljivostjo uvesti do kraja in vsem sodobnim tehničnim ter gospodarskim zahtevam ustrežajočo evidence, uvesti torej pokazatelje našega produkcijskega procesa, ki bodo osvetlili njegov razvoj od vseh strani.

4. Povsod izvesti enotno knjigovodstvo!

Hkrati z borbo za precizno plansko evidence je treba voditi borbo za popolno uvedbo in izpolnitev enotnega knjigovodstva v vseh direkcijah, tovarnah in rudnikih.

Strokovni sveti - svetovalni organi ravnateljev državnih podjetij

Strokovni sveti v naših državnih gospodarskih podjetjih so posvetovalni organi ravnateljev podjetij. Osnovanje strokovnih svetov določa Zakon o državnih gospodarskih podjetjih Ur. list FLRJ št. 62 od 2. avgusta 1946, člen 50. V ta strokovni svet podjetja določa tudi sindikalna podružnica enega svojega zastopnika.

Ministrstvo industrije in rudarstva LRS je s svojo okrožnico od 24. marca 1947 odredilo, da naj vsa državna podjetja, ki spadajo pod kompetenco MIR-a, pristopijo k postavljanju strokovnih svetov. Okrožnica je bila poslana tudi drugim organom, ki imajo v kompetenci gospodarska podjetja.

Z ozirom na to so upravni odbori sindikalnih podružnic zopet postavljeni pred odgovorno nalogo. Takoj bo treba razpravljati, koga bi predlagali v ta strokovni svet, zlasti zato, da bo odgovarjal veliki in odgovorni nalogi. Imenovati dobrega člana v strokovni svet vsakega podjetja je v teh dneh najvažnejša naloga naših podružnic.

Strokovni sveti v podjetju bodo zasedali vsak mesec, ravnatelj podjetja pa bo dolžan, da se vsak čas o važnih zadevah z njim posvetuje. Z ozirom na težko in zelo odgovorno nalogo, ki jo imajo ravnatelji podjetij, jim bodo dobri, politično in strokovno zgrajeni člani strokovnega sveta v veliko pomoč. Kakršni bodo strokovni sveti, takšno bo delo, napredek in stanje v podjetju, kajti za napredek obrata in skupnosti dobrih predlogov noben ravnatelj ne bo odklanjal ali preziral. V kolikor bi se pa to vzkjub temu dogajalo, pa bo tudi republiška uprava podjetij posameznih strok ki so tudi odgovorne za napredek in sožitje v podjetjih storila svoje korake. Njim bo potrebno dostavljati vse zapisnike in sklepe.

Tem potom je potrebno opozoriti na to, da se je pri nas le preveč razpasla navada sprejeti sklepe, za katere ni nihče zadolžen in se zato največkrat niti ne izvršijo. To prakso so dosedaj pokazale takozvane obralne proizvodne konference in še mnogo drugih forumov, ki sklepov niso nikdar izvršili, ali pa so se vlekli pekrat in še večkrat po zapisnikih. Sklepi strokovnih svetov so sicer posvetovalnega značaja, vendar bo potrebno na vsakem posvetu ugotoviti, če so zadnji nasveti izvršeni, ter vedno pri čitanju zapisnika ugotoviti vzrok zadržka, če ne bodo izvršeni.

Sindikalne organizacije naj iz svoje srede izberejo najboljši zastopstvo v te strokovne svete. Ne bi delali usluge tako važnemu forumu, ako bomo tja predlagali osebe, ki bi gledale zgolj na razne drobne in povsem ekonomske probleme zaposlenih, za tehnično, organizacijsko stran podjetja pa se ne bi zanimali. Njih najvažnejša naloga bodo podlaga za zboljšanje dela, obnovo naprav, reorganizacijo produkcije, pofrošnje finančnih sredstev itd., vse v cilju, da bi izpolnili in preokračali produkcijski načrt. Član sindikata, ki še ni sam povsem na jasnem, kje je edina pot v blagostanje — to je več in čim cenejših produktov — ta ne spada v strokovni svet. Dobri sindikalni aktivisti-udarniki itd. naj gredo v ta važni forum, da bodo tam stavljali predloge delavcev in zopet njim prenašali sklepe, naloge in pravice od strokovnih svetov.

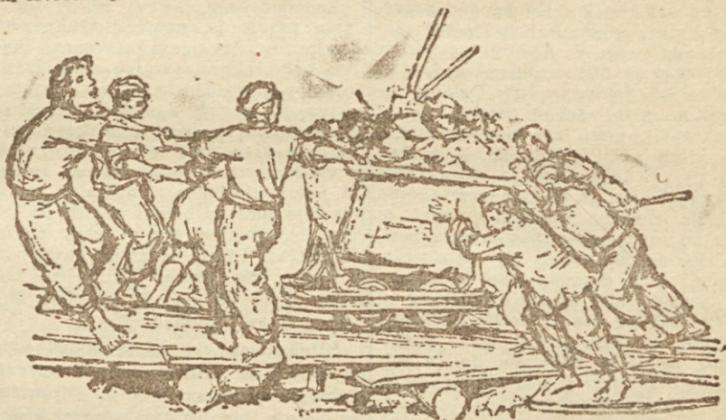
Ta naloga člana strokovnega sveta pa se zopet ne sme istoveliti z nalogami obratnih zaupnikov, ker je to v socialističnem gospodarstvu mnogo višja naloga. Uvodoma omenjeni Uradni list FLRJ št. 62 bo treba temeljito preščitirati in se spoznati z vsemi sodobnimi nalogami in zakoni v tem pravcu.

Bodimo v naših podružnicah pripravljeni z dobrimi predlogi, da bo omogočeno takoj staviti podatke, čim bo upravitelj iste zahteval. O teh nalogah, zlasti pa o konkretnih izkušnjah pa bo treba še večkrat pisati. B. M.

Na mladinsko progo!

Ko je odšla prva izmena mladincev na gradnjo mladinske proge Samac-Sarajevo, smo se tudi v tovarni stavbnega okovja v Bistrici poslovili za dva meseca od petih mladincev in ene mladinke, ki so zaposleni pri nas. Vsi srečni, da bodo tudi oni pomagali izvrševati veliko in čestno nalogo,

dostojno opremila mladince, se je mladinska organizacija obrnila po pomoč na sindikalne organizacije in AFZ. Člani sindikata so takoj pokrenili nabiralno akcijo ter so zbrali 750.— din, da bodo naši mladinci imeli vsaj za najnujnejše izdatke. Organizacija AFZ pa je pripravila akcemu mladincu po

Bulatović: Na mladinski progi

ki si jo je zadala mladina Jugoslavije, so nas zapustili v ponedeljek zjutraj, da se priključijo v Mariboru svoji brigadi. Od tej prilike pa se je v našem kraju pokazalo, da naša mladina pri svojem prizadevanju in delu za skupnost nikakor ni osamljena. Da bi

tri velike zavoje z raznimi dobrotami ter s tem najlepše pokazala, da naša mladina pač ni več prepuščena sama sebi. Se bolj navdušeni so mladinci odšli s trdnim sklepom, da bodo dosegli na progi čimvečje uspehe. Cenclj Vlado

5. Vso pažnjo novatorstvu in racionalizaciji!

Največjo pozornost je treba posvetiti novatorstvu in racionalizaciji vseh vrst, tako v organiziranju produkcijskega procesa sploh, kakor tudi v izpopolnjevanju tehničnega odnosa tehnološkega procesa.

6. Naša proizvodnja mora izpolniti vse finančne predpise!

Naša proizvodnja mora povsem izpolniti vse finančne predpise in zagotoviti s tem po svoji strani cirkulacije denarja, ki jo je planirala naša finančno ministrtvo. Vsaka malomarnost v tem pogledu je tembolj direktno škodljiva, kolikor prav glede na našo ekonomsko družbeno strukturo izpolnjevanje finančnih obveznosti ne pomeni za naša podjetja, bodisi kakšne principiellne težave ali kakšne nevarnosti kriz, bankrotstva itd., kar je bilo na dnevnem redu v stari Jugoslaviji, ampak je to samo vprašanje vestne organizacije v tehničnem pogledu. Uredbe in odredbe, ki jih te dni sprejemata vlada FLRJ in finančno ministrtvo o zavarovanju promptnega plačilnega prometa, o blagajniški gotovini, o izpopolnjevanju obratnih sredstev itd., bodo povsem zagotovile pravilno izpolnitev nalog našega plačilnega prometa in načrta cirkulacije denarja.

Naš proračun, čigar izpolnitev pomeni jamstvo za izpolnitev letošnjega investicijskega plana, baza za to izpolnitev je pa spet izpolnitev našega produkcijskega plana, zahteva od vseh voditeljev našega gospodarstva, od naših delovnih množic nove okrepitve delovnega člana. Takšen novi polet je tem bolj upravičen in nujen, kolikor naša akumulacija ne le, da nima nič več eksploatorskega, kakor je to bilo v stari Jugoslaviji, ampak je izrazito družbeno koristna akumulacija, razen tega pa je njen odnos do polne lastne cene mnogo ugodnejši za momentalni življenjski standard naših ljudskih množic, kakor je bil odnos kapitalistične akumulacije do proizvodnih stroškov.

Vse naše gospodarstvo — industrija, rudarstvo, kmetijstvo, trgovina, promet itd. — imajo zdaj eno samo nalogo: izpolniti in preseči proizvodne načrte, hkrati točno izpolniti finančne predpise, ki zagotavljajo, da se izpolnitev proizvodnega plana takoj pokrije tudi v izpolnitvi finančnega plana. To je naloga našega gospodarstva v odnosu do velike planske graditve leto in prihodnja leta, za katero je dal iznodbudo in linijo tovariš Tito, to je naloga našega gospodarstva prav tako v pogledu letošnjega proračuna, to se pravi v letošnjem finančnem izrazu naših naporov za gospodarsko zgraditev naše države.

Brigadno-desetinski sistem dela v poljedelstvu jamči za večji uspeh

5 plenuma poljedelskih delavcev Slovenije

30. marca se je vršil plenem poljedelskih delavcev Slovenije, ki se ga je udeležilo preko 80 delegatov iz raznih krajev.

Tajnik Zveze, tov. Duh, je podal organizacijsko poročilo, v katerem je poudaril težavno organizacijsko delo, ki trpi zaradi razkropljenosti podružnic in njihovega članstva, v posameznih primerih pa tudi zaradi delovanja reakcionarnih klik in nekaterih bivših vaških mogotcev, ki skušajo izrabiti politično zaostalost delavcev. V Zvezi je organiziranih dosedaj 3044 poljedelskih delavcev in sicer v 68 podružnicah, ki so razdeljene takole: na državnih posestvih je 44 podružnic, na kmetijsko-strojnih postajah 5, v privatnem sektorju pa 19 podružnic.

Podružnicam nudijo višji forumi premalo pomoči. V tem oziru grešijo predvsem KSS-i, pa tudi tajništvo samo ni v celoti izvršilo svojih nalog. Opaža se pomanjkljivo delovanje posameznih komisij. Podružnice ne pošiljajo rednih poročil višjim forumom. Nekateri občni zbori podružnic so bili slabo pripravljani. Tako n. pr. odbor podružnice v Kamnici pri Mariboru ni obvestil pravočasno svojih članov, v čemer je vzrok, da se ta občni zbor ni mogel vršiti, ker se ga ni udeležilo niti 50% članstva.

V krajih, kjer bo več državnih posestev združenih pod eno upravo, je nujno, da se ustanovi skupna podružnica, medtem ko se naj osnujejo na teritorialnih ločenih posestvih pododbori podružnic. To je potrebno zaradi boljšega sodelovanja podružnic z upravami posestev, ker prejmejo te delovni načrt od GUPOS-a za vse posestvo skupaj. Na ta način bo olajšana popularizacija in izvedba proizvodnega načrta.

Kulturno-prosvetno delo v podružnicah poljedelskih delavcev naj teži na prevzgoji kmečkega delavstva in njega osvoboditvi izpod vpliva kulakov in reakcionarnih prišepetovalcev.

Poljedelske delavce čaka težka, toda hvaležna naloga. Dvigniti morajo donosnost obdelovalne zemlje. Zato je treba pristopiti k modernizaciji dosedanjega načina pri obdelavi zemlje. Tarifna politika v poljedelstvu pa mora postati takšna, da bo dajala slehernemu delavcu pobudo za čim večjo storilnost. V pogledu norm se je dosedaj precej grešilo. Norme, ki so se uvedle lani, predvsem v traktorskih postajah, so ostale na papirju, ker se mnoge uprave, kot tudi sindikalne podružnice smatrale, da je, če se ugotovi, za koliko odstotkov je bila presežena norma in za koliko delovni načrt delavca ni imel nobenih osebnih koristi, če je prekoračil normo, ker je bil še vedno — kljub večji storilnosti — plačan na uro. To prakso se mora takoj prenehati, ker je pri takšnem načinu plačila izenačen najboljši delavec, ki visoko prekorači normo z delavcem, ki predpisano normo niti ne doseže. Zaradi tega moramo ustvari obremenitve z normami tudi akordne postavke.

Če hočemo doseči boljše obdelavo zemlje moramo uvesti višji, popolnejši način te obdelave, to je brigadno-desetinski sistem z normami in akordnimi postavkami.

Brigadno-desetinski sistem dela daje vsakemu posameznemu kmečkemu delavcu pobudo da se bo zanimal za celoten proces dela na kulturi, ki jo obdeluje. Z oddajanjem gotovih površin zemlje v obdelavo skupini delavcev, ki bodo te površine obdelovali od setve do žetve, bo omogočena evidenca nad storilnostjo posameznikov, kakor tudi cele skupine. Omogočena bo tudi evidenca nad kvaliteto pridelkov.

Po tem sistemu bodo delavci na posestvih razdeljeni na brigade in desetine. Prvim načeluje brigadir, drugim desetar. Brigadir prejme točen načrt dela za leto dni naprej. V tem načrtu je naznačena površina zemlje in pridelek, ki se naj poseje ali posadi. Brigadir razdeli to zemljo na desetine, desetarji pa članom desetini. Vsa dela so razdeljena tako, da opravljajo delo na eni kulturi tako desetina kot poedinec popolnoma samostojno. S tem načinom dela bo možno konkretno ugotavljanje rezultatov dela posameznikov. Sindikalne podružnice morajo v tesni povezavi z upravami posestev ter z izkušenimi delavci proučiti izvedbo novega sistema dela. Na množičnih sestankih se izberejo med najkvalitetnejšimi delavci brigadirji in desetarji. Način dela sam zahteva čim tesnejše sodelovanje z upravami, zato je nujno, da se osnuje vmesni posveto-

1. Sindikalne organizacije naj povzamejo vse mere, da bo vsaka ped zemlje kvalitetno izorana in o pravem času posejana. Skrbeli bomo za negovanje posevkov, prav posebno pa še industrijskih kultur.

2. Sindikalne podružnice naj ob sodelovanju z upravami državnih posestev čimprej pristopijo k uvedbi brigadno-desetinskega sistema in delovnih norm.

3. Sindikalne organizacije na strojotraktorskih postajah naj energično posredujejo, da se bodo usposobili za delo vsi traktorji ter da ne bo niti enega stroja, ki bi ne bil v obratu.

4. Naše organizacije v strojotraktorskih postajah morajo skrbeti, da bo obdelana prvenstveno zemlja državnih posestev, poljedelskih proizvodnih združenj, zemlja kolonistov in agrarnih interesentov ter končno tudi vsa ostala zemlja.

Prve brazde na naših njivah

vaini organ, nekaj gospodarski svet, na katerem se sestavlja načrt dela in na katerem se rešujejo vsi problemi, ki nastajajo v zvezi z gospodarskimi vprašanji.

Spomladanska setev je v teku. Naša parola je, obdelati vsako ped zemlje. Pri izvajanju setvenega načrta bodo odigrale veliko vlogo traktorske postaje. Od brigadirjev traktoristov, ki morajo z maksimalnim izkoriščanjem strojno-traktorskega parka pravočasno obdelati zemljo, zavisi v veliki meri, v koliko bo naš setveni načrt uresničen. Sindikalne organizacije morajo budno paziti, da bo ves razpoložljivi strojni park polno izkoriščen. Stroje je treba čuvati in negovati. Ne smemo jih puščati na prostem ali jih celo izpostavljati kakršnemu koli propadanju.

Kljub temu, da so se spomladanska dela že pričela, mnoge uprave državnih posestev še niso pripravile primernih bivališč za sezonske delavce. Tudi ni preskrbljeno za prehrano in ostalo preskrbo. Sindikalne organizacije so dolžne, da take malomarnosti samoiniciativno odpravijo. Če pri upravah ne najdejo razumevanja, so dolžne, da te nerednosti javijo višjim forumom.

V pričetku spomladanskih del stojijo pred našimi organizacijami sledeče naloge:

5. Tekmovanje naj bo tesno povezano z uvedbo brigadno-desetinskega sistema dela, z uvedbo norm in akordnih postavk. Prav tako naj organizirajo tekmovanje tudi traktorske postaje, vsake organizacije pa naj tekmujejo v okviru OF.

6. Vse naše organizacije naj nudijo največjo pomoč kmetijsko-produktivnim združenjem, agrarnim interesentom in kolonistom.

Diskusija na plenumu je bila zelo živahna ter je bilo opaziti, da zna naše poljedelsko delavstvo samokritično gledati na napake in nepravilnosti, ki se dogajajo na terenu in ki zavirajo uresničenje setvenega plana.

Delegat iz Brežic je poudaril, da je naloga sindikalnih organizacij, da pripravijo delovne množice o važnosti izvedbe gospodarskega načrta. V setveni načrt je treba vključiti tudi kmeta. Zalostno pa je, da se najdejo včasih celo posamezni sindikalni funkcionarji, ki nimajo dovolj razumevanja za načrt. To so povečini ljudje, ki so deloma še vedno pod vplivom raznih vaških mogotcev.

V diskusiji je bilo tudi iznešeno, da GUSTROJ ni izvršil pravilnega razporeda traktorskega parka. Tako ima USTROJ v Brežicah večje število traktorjev tipa Fordson, ki za tamkajšnji teren niso primerni. Dolžnost GUSTROJ-a je, da napravi tak razpored strojev, da bodo ti polno izkoriščeni in ne kot je primer v Celju, kjer imajo stroje, katerih tam ne rabijo, dočim bi jih v Brežicah nujno potrebovali. V Brežicah pa stojijo stroji, ki so za tamkajšnji teren neuporabni, ki bi se pa s pridom uporabili v Celju.

V diskusiji je bila poudarjena potreba po kulturno-prosvetnem delu v brigadah, ki so na terenu. V teh se bodo organizirale letne kulturno-prosvetne ekipe, ki bodo šle v prostem času in v slabem vremenu na teren. Za traktoriste je treba uvesti prehodne tekmovalne zastavice. Ocene tekmovalna naj bodo objektivne, da se ne bo dogajalo, da dobijo nagrade ljudje, ki jih niso zaslužili.

Diskusija na plenumu je bila živahna ter so se v njej oglašali številni tovariši iz raznih krajev Slovenije.

Ob zaključku plenuma so bile odposlane pozdravne brzojavke maršalu Titu, IOOF, ter Osrednjemu odboru Zveze poljedelskih delavcev in nameščencev. P.

Navodila za preskrbo delavcev in nameščencev z zelenjavo

Vloga zelenjave je v prehrani širokih ljudskih množic ogromnega pomena, tako v ekonomskem, kakor tudi v zdravstvenem pogledu, ker zelenjava v znatni meri pomeni hrano in poleg tega s svojo bogato vsebino številnih sestavin zelo ugodno deluje na razvoj in vzdrževanje človeškega organizma.

Centralni odbor ESJ je že lani, kakor tudi ponovno že letos, opozoril na izredni pomen obdelave vrto in pozval sindikalne organizacije, da se poslužijo ugodnosti zakona o agrarni reformi, ki daje možnost vsaki delavski družini, da dobi 2 ara zemljišča za vrtno obdelavo. Sindikalne organizacije so dolžne pomagati svojim članom pri posredovanju na pristožnih mestih za dodelitev zemlje za vrtno obdelavo. Isto velja tudi za zemljo, ki naj bi služila kolektivni obdelavi in uporabi predvsem za obratne kuhinje in menze. Priporočamo vsem sindikalnim forumom, da prešudirajo tozadevni članek v »Radu«, štev. 34 z dne 19. III. 47.

Z akcijo pa problem popolne oskrbe delavstva in nameščencev z zelenjavo še ne bo rešen. Na ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo se je vršila konferenca, na kateri se je razmotrivalo, kako rešiti ta problem v celoti in to predvsem v industrijskih in rudarskih centrih. Konferenca je ugotovila, da je nujno, da pristopimo tudi v tem pogledu k načrtnemu delu. Najprej je treba ugotoviti skupno potrebo po zelenjavi v posameznih krajih. Obratne kuhinje in menze naj zato javijo celotne svoje potrebe po zelenjavi in to za dobo od 1. IV. 1947 do 31. III. 1948. V poštev pridejo vse vrste zelenjave, ki jih pridelujemo v dobi od 1. IV. 1947 do 31. III. 1948. Krompir pride v poštev samo rani, to je oni, ki se pridelava do 1. julija.

Podatki naj obsegajo:

1. Celotne potrebe posameznih obratnih menz in kuhinj po zelenjavi in sicer ločeno za vsako vrsto zelenjave posebej. N. pr. V dobi od 1. IV. 1947 do 31. III. 1948 bo rabila naša menza 200 kg salate, 1500 kg svežega fižola, 3000 kg zelja itd.

Za potrebe posameznih gospodinstev naj se zberejo isti podatki z navedbo trgovskega podjetja, ki bi prišlo v poštev za razdelitev dobavljene zelenjave;

2. potrebe za vsak mesec posebej, ločeno po posameznih vrstah zelenjave. N. pr.: Za mesec maj: 200 kg salate, 300 kg kumar, 50 kg mlade čebule itd. Za junij: 200 kg salate, 300 kg kumar itd. Upoštevati je vedno zelenjavo, ki se pridelava v posameznih mesecih v razdobju od 1. IV. do 31. III. 1948.

Opozorjamo, da se pri navedbi potreb ne sme pretiravati, ker bo nakup navedenih količin pogodbeno obvezen. Kot dobavljavec pridejo v poštev predvsem: državna posestva, kmečko-obdelovalne zadruge, kmečke nabavno-prodajne zadruge itd. Državno trgovsko podjetje »Vino-sadje« bo določalo, kateri producent bo prišel konkretno v poštev kot dobavljavec posameznim kuhinj in menzam. Pogodbe se bodo sklepale direktno med dobavljaci in potrošniki. Za potrebe posameznih gospodinstev naj se organizirava nabavljanje potom potrošniških združenj (Naproz).

Zahtevane podatke je poslati najkasneje do 15. IV. 1947 na GO ESS Ljubljana, Miklošičeva 22. Kasnejše prijave se ne bodo upoštevale ali pa se bodo upoštevale samo delno. Naloga je važna, zato pristopite takoj k delu!

Glavni odbor ESS, odsek za preskrbo.

Z organizacijo delavskega povrtninarstva skrbijo sindikalne organizacije za boljšo in cenejšo prehrano delavcev

V letošnji pomladi se naše sindikalne organizacije zanimajo za delavsko povrtninarstvo v precej večji meri kot lansko leto. Vzrok za to tiči v lanskoletnih izkušnjah. Sindikalne organizacije so spoznale, da predstavlja povrtninarstvo važno pomoč za dobro in ceneno prehrano delavcev.

Številne podružnice so že preskrbele zemljišča za posamezne člane, kot tudi zemljišča, ki se bodo kolektivno obdelala in bodo nudila tovarniškimi menzam ceneno zelenjavo in ostale pridelke.

Lep primer o tem nudi kolektiv tobačne tovarne v Ljubljani. Ta kolektiv obdeluje s prostovoljnimi delom velike vrtove, ki so last tovarne. Pridelki s teh vrtove so porabijo v tovarniški menzi, ki baš zaradi tega lahko nudi delavcem in nameščencev skoz vse leto tečno, zdravo, obilno in ceneno hrano. Iz odpadkov in ostankov v menzi redi kolektiv več prašičev, kar zopet predstavlja pomembno izboljšanje prehrane.

Vzorno je organizirano povrtninarstvo v umobolnici na Studencu. Tu so dosegli lansko leto velik uspeh v gojenju oljne repice. Njihov pridelek je bil razstavljen celo na kmetijski razstavi. Posamezne svinje domače prireje so tehtale do 320 kg. Kolektiv pridelava sam več kot tretjino potrebne hrane.

Tudi kolektiv elektrarne na Črnučah je sklenil, da bo letos kolektivno obdelal večjo parcelo, ter tako znatno pripomogel k boljši oskrbi svojih delavcev.

V tovarni Bonač na Količevem bo kolektiv letos skupno obdelal zemljišče, ki ga je prejel od zemljiškega sklada.

Nasprotno temu pa sindikalna podružnica v vevški papirnici še vedno premalo pozna, oziroma upošteva koristi, ki jih nudi dobro organizirano povrtninarstvo. Sicer je uprava tovarne dodelila posameznim delavcem v obdelavo manjša zemljišča, vendar pa polaga podružnica premalo pažnje izboljšanju hrane v menzi, kar bi se dalo lahko doseči baš s kolektivno obdelavo zemlje, ki je last tovarne. To zemljo je uprava podjetja lansko leto prepustila v najem nekemu privatniku, medtem ko je ostala tovarniška menza sredi letošnje zime malodane brez hrane, ter je bil ekonom prišeljen, da je — po izjavi podružničnega tajnika — dobesedno z vrečo v roki iskal in nakupoval krompir za menzo.

V nekaterih primerih naletijo sindikalne podružnice pri pospeševanju povrtninarstva na posamezne težave, ki bi se jih dalo z malo volje in muje hitro odstraniti. V več podružnicah tožijo, da je težko za gnoj; ta tožba ni povsem utemeljena, ker imajo podružnice možnost, da si nabavijo umetna gnojila. Treba je pač stopiti v stik z ljudskimi oblastmi. Baš v takšnih primerih se praktično spoznava

sodelovanje sindikalnih organizacij z ljudsko oblastjo!

V tovarni »Duplate« v Jaršah pri Domžalah kaže sindikalna podružnica zanimanje in skrb za obdelavo zemlje, vendar pa ne ve niti ona, niti uprava podjetja, kdo naj plača vrtnarja, ki bi skrbel za obdelavo zemljišča. Vendar bi moralo biti obojuno že jasno, da se ti izdatki lahko krijejo z dohodki menze. Nekam čudno in ozko gledanje na pomen povrtninarstva označuje tudi izjava, da »tovarna ni vrtnarja«. Tega tudi nihče ne trdi. Nasprotno! Delo na vrtovih ne sme iti na škodo proizvodnje in tekmovanja v podjetjih, kar se tudi ne godi tam, kjer je povrtninarstvo pravilno organizirano. Poudarjamo pa, da tudi uprave podjetij ne smejo gledati na povrtninarstvo ravnodušno in brez zanimanja, marveč mora postati delo za izboljšanje prehrane — kar je v tesni zvezi baš s povrtninarstvom — tudi njihova skrb.

Sindikalna podružnica v tovarni poštiva Remeč & Co. v Duplicah pri Kamniku tudi še ni pristopila k reševanju tega problema. Ta pomanjkljivost se najbolj jasno očituje v tem, da so njeni člani, ki hodijo na delo iz oddaljenih krajev, prepuščeni slabi in dragi opoldanski prehrani v dveh bližnjih gostilnah. V tej tovarni, kjer je že dosedaj zaposlenih nad 500 delavcev, čisto preprosto kriči potreba po kolektivni obdelavi vrta, čigar pridelki bi se prodajali delavcem ali pa uporabili v menzi, ki jo je pa treba — mimogrede povedano — šele ustanoviti.

Nekatere podružnice se v pogledu preskrbe svojih menz, kot tudi svojih članov z zelenjavo in ostalimi poljskimi pridelki, zanašajo samo na dobavo državnih in zadržnih trgovskih podjetij. Funkcionarji teh podružnic enostavno pravijo: »Zakaj imamo pa Navod in Naproze?!« Ne zavedajo se pa, da bi podružnica z dobro organiziranim gojenjem vrtove lahko veliko pripomogla k še boljši in cenejši prehrani delavcev in bi poleg tega še ugodno razbremenila državne in zadržne nakupovalne in razdeljevalne aparate.

Iz kolektivno obdelanih vrtove bi se lahko prodajala zelenjava in ostali poljski pridelki delavcem in njihovim družinam po režijski ceni, s čemer bi se v znatni meri onemogočilo črno-borzijsko obremenjevanje, obenem pa bi se na ta način občutno vplivalo tudi na znižanje cen zelenjave in ostalih poljskih pridelkov.

Kot že rečeno, je večina naših sindikalnih podružnic že pristopila k temu delu; kljub nekaterim pomanjkljivostim moramo priznati, da kažejo tozadevne priprave in delo na uspeha, ki bodo z odločnim in načrtnim delom v delavskem povrtninarstvu prav gotovo doseženi, s čemer se bo izboljšala splošna prehrana naših delavcev in nameščencev.

V trboveljskem okraju pomagajo sindikalne in mladinske organizacije pri izvedbi setvenega plana

V trboveljskem okraju so organizirali delavci štiri delovne ekipe. Te delovne ekipe, ki štejejo vsaka po 15 strokovnih delavcev, bodo odhajale v prihodnjih nedeljah na podeželje, kjer bodo popravljale kmetijsko orodje. Delovne ekipe so opremljene s potrebnimi orodjem in aparati. Setvena komisija pri OLO-Trbovlje je v zvezi s tem sestavila načrt, po katerem bodo odhajale ekipe v vasi, kjer je pomoč najbolj nujna in potrebna. Tako bodo šli železničarski delavci iz Zidanega mosta v Razhor, hrastniški delavci v Turje in Dole, trboveljski delavci v St. Jurij in Dobovec, delavci iz Zagorja pa v St. Lampert in Mlinše.

Poleg ekip, ki jih sestavljajo delavci, se organizirajo v trboveljskem okraju tudi mladinske delovne ekipe, ki bodo pomagale pri setvi v okolici Izlake. Štirje delovne ekipe se ustanovljajo tudi v ostalih predelih okra-

ja. Mladina vsega okraja je sklenila, da priredi posebna zborovanja, na katerih se bo manifestiralo kmečko delo. Ta zborovanja bodo istočasno praznik setve.

Ta pomoč sindikalnih in mladinskih organizacij trboveljskega okraja predstavlja v času setve dragoceno pomoč našim kmetom in s tem našemu skupnemu gospodarstvu. Pravočasno popravilo kmetijskih strojev in orodja — kar bodo izvršile te delovne ekipe — bo omogočilo pravočasno in uspešno obdelavo zemlje ter izpolnitev setvenega plana. Baš zaradi tega zasluži iniciativa sindikalnih in mladinskih organizacij trboveljskega okraja — so pohvalo in naj služijo obenem za vzgled vsem množičnim organizacijam v Sloveniji.

Čim hitreje bo naraščalo bogastvo v deželi, tem udobnejše in veselje bo življenje delovnega ljudstva!

Pomembna proslava v Trbovljah

Proglashenih je bilo 104 udarnikov, 106 pa jih je prejelo nagrade

Pretekli petek so bili v Trbovljah na posebni proslavi v Delavskem domu proglasheni 104 udarniki-rudarji, dvema pa je bila podaljšana udarniška doba. To sta tovariša Dornik Matija in Strgaršek Ludvik, oba iz Vzhodnega obrata. Prvi je prekorajčil normo za 68,47%, a drugi za 45,17%. Ob tej priliki je bilo nagrajenih tudi 106 delavcev, ki so zapo-

Udarnika iz vzhodnega obrata. Levo: Dornik Matija, ki je prekorajčil normo za 68,47%. Desno: Strgaršek Ludvik je presegel normo za 45,17%. Oba sta že drugič proglašena za udarnika.

sleni pri rudniku. Tej izredni proslavi, ki ni samo pomembna za Trbovlje, temveč za vse delovno ljudstvo, so prisostvovali udarniki in nagrajenci, razen onih, ki so bili takrat zaposleni. Proslavi je prisostvoval tudi sekretar okraja, tajnik Glavnega odbora Enočnih sindikatov Slovenije, zastopnik tajništva rudarjev ter zastopnik uprave rudnika.

Udarniki so se izkazali predvsem z dvigom produkcije. Nekajere jamske skupine so se v tem pogledu zelo izkazale. Tako je n. pr. ševilka, pri kateri je delal tudi sedanji tajnik podružnice Pikelj, presegla normo celo za 69,5%, ševilka, pri kateri delajo Zupančič, Karlič, ki je predsednik pododbora za tekmovanje in tarife, Jerman in še šest drugih, je dvignila produkcijo za 65%. Posebej je treba omeniti, da so med udarniki tudi Okorn Vilko, ki je predsednik podružnice rudarjev v Trbovljah, Pikelj, ki je tajnik in Zupančič Jože, ki vrši funkcijo delavskega inspektorja v obratu. Ta primer nam pove, da so rudarji v Trbovljah upoštevali navodila Centralnega odbora ES Jugoslavije, ki govorijo o tem, da naj pridejo v vodstva upravnih odborov drugi strani pa so prav ti funkcije predvsem naši zaslužni udarniki. Na nariji za vzgled tudi ostalim udarnikom, ki morajo prav tako prenesti duha udarniškega dela na široko področje udeleževanja članov samih.

Zelo pomembno delo so napravili tudi nagrajenci, med katerimi je n. pr. Kočevar Ana, ki dela v obratu zelo požrivovalno v opekarni. Izredno marljiv pri delu je vajence Matulj,

Romih Matija pa je izredno požrivovalen firmičar ki se ne ustraši nobenega truda in ki zna hitro odstraniti vse, kar bi oviralo potek tekmovanja. Njegovo nagraditev so navzoči posebno prisrčno pozdravili. Nagrajeni delavci so prejeli skupno vsoto 50 tisoč dinarjev in sicer vsak po svojih zaslugah. Tako se je dalo priznanje za njihovo delo, ki je bilo predvsem uspešno pri odstranjevanju raznih zaprek, do katerih pride v jami ali izven nje. V prihodnje je treba brez dvoma tudi na to gledati, da bodo nagrajeni tudi izredni udarniki, bodisi posamezniki ali skupine, ki so se s svojim delom posebno odlikovale. Odstraniti je treba tudi napako, ki se je to po zgodila, da niso hkrati, ko so udarniki prejeli legitimacije, prejeli tudi nakaznice za nakup industrijskega blaga. To bodo sicer naknadno dostavili obratu, vendar je pravilno, da se to izvrši že ob priliki proglašitve.

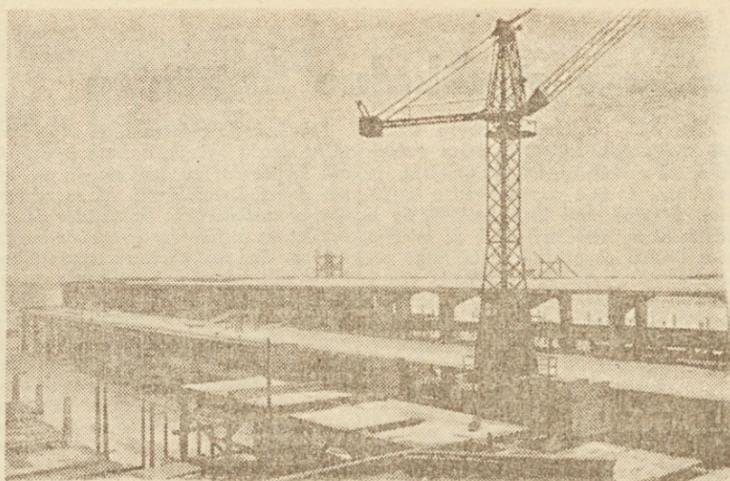
Pri proslavi je sodelovala tudi rudniška godba, navzoči zastopniki pa so v svojih govorih prikazali izreden pomen udarniškega dela, ki je poleg splošnega tekmovanja edini pogoj, potom katerega bomo čimprej uresničili naš veliki načrt. Doudarjali so tudi potrebo po splošnem kulturnem in izobraževalnem dvigu tako posameznikov, kakor vsega delovnega ljudstva, pred katerim stoji vedno več vprašanj, ki jih brez sploš-

Polagalec tira v rudniku tov. Romih Matija je eden najbolj vestnih in marljivih delavcev na vzhodnem obratu.

ne izobrazbe ne bomo mogli s pridom uresničiti. Proslavo bi mogli koristno dopolniti tudi udarniki sami, če bi se iz njihovih vrst kdo oglasil k besedi, saj to ni samo zaželjeno, temveč tudi zelo potrebno. Brez dvoma bi mogli povedati marsikaj koristnega in vzpodbudnega zase in za ostale.

Proslavo so zaključili s pozivom na tekmovanje delavce kovinske stroke in železničarje. Napovedali so tekmovanje Hrastniku in Zagorju za nedeljske volitve v OF odbore.

Tako nastajajo naše nove tovarne. — Litostroj v Ljubljani.

Udarniki v podjetjih industrije gradbenega delavstva

V granitni industriji Josipdol, Ribnica na Pohorju, so se posebno izkazali sledeči tovariši, ki so bili proglašeni za udarnike:

Tovariš Pogorelec Franjo je priučen kamnosek in je zaposlen v podjetju kot delovodja v kamnolomu. Pod njegovim vodstvom se je produkcija dvignila za 50%, ker je obrat preuredil in pravilno razporedil delavce v obratu. Izkazal se je kot dober organizator ter kot vesten in požrivovalen delavec. Dne 18. II. 1947 je bil prvič proglašen za udarnika.

Tov. Kumer Alojz je pravtako priučen kamnosek, ki pa obvlada vsa dela v izdelavi granitnih izdelkov. Od ostalih akordantov, svojih delovnih tovarišev, se odlikuje po svojem spretnem delu pri klesanju kamna, izdelavi kvadrov, kock in robnikov, ker je prekorajčil delovno normo za 35—40%. Dne 18. II. 1947 je bil prvič proglašen za udarnika.

Tovariš Ozvald Alojz, tudi priučen kamnosek, opravlja vsa kamnoseška dela v kamnolomu in je posebno spreten in iznajdljiv v obdelavi granita, izdelavi kvadrov, kock in robnikov, pri vsem tem pa varčen glede materiala in orodja. Delovno normo je prekorajčil za 30% in je bil 18. II. 1947 prvič proglašen za udarnika.

Tovariš Kop Josip se s svojimi priučenimi kamnoseškimi sposobnostmi udeležuje pri izdelavi kvadrov, robnikov in kock. V svojem kamnolomu je najboljši kamnosek, iznajdljiv in spreten pri delu. Njegovi izdelki so odlični v pogledu izdelave. Prekorajčil je delovno normo za 30% in je bil dne 18. II. 1947 prvič proglašen za udarnika.

V granitni industriji v Oplotnici pa imajo kar 6 udarnikov:

Tovariš Založnik Štefan je že od svoje rane mladosti zaposlen v kamnoseški stroki. Sam pravi, da je zrasel ob granitu. Če ga opazuje pri njegovem delu, boš moral priznati, da je človek, ki zna svoj posel. Spretno mu hiti kladivo po kamnu — cepi, izravna, gladi. V njegovem delu opaziš neko vztrajno marljivost, poseben odnos do dela, težnjo po ustvarjanju. Bil je partizan, zato zna ceniti priborjeno in razume, da mora k obnovi prispevati svoj delež. V obratu velja za najboljšega kamnoseka, zato zaradi precizne izdelave, kakor tudi zaradi kvantitete izdelane blaga. Delovno normo je prekorajčil za 30%. Dne 19. I. 1947 je bil prvič proglašen za udarnika.

Tovariš Kotnik Franc je zaposlen pri cepilni napravi. S svojim vestnim in požrivovalnim delom je dvignil produkcijo kock od 80 na 120 kock na uro in s tem dosegel, da izmed vseh ostalih tovarišev cepilcev

producira največ kock. Njegove kocke pa so tudi najboljše kvalitete. Znal je skrčiti odpadke na minimum in je poskrbel, da se kamen čimbolj izkoristi. Delovno normo je prekorajčil za 40%. Dne 19. I. 1947 je prvič proglašen za udarnika.

Tovarišica Zimerl Marija je zaposlena v cepilnici kot čistilka kock. Kocke čisti pri stroju tov. Kotnika Franca. Uspelo ji je prekorajčiti delovno normo za 40%. Odlikuje se po dobrem poznavanju kamna in je skrčila odpadke na minimum ter ima tudi zasluge, da je tov. Kotniku uspelo tako zelo povečati produkcijo kock. Kvaliteta kock radi zvečane produkcije ni prav nič trpela, postala je še celo boljša. Tov. Zimerl Marija velja za najboljšo čistilko kock. 19. I. 1947 je bila prvič proglašena za udarnico.

Tovariš Leskovec Jože je kvalificiran miner. S svojim vestnim in neumornim delom prispeva k temu, da ima 85 kamnosekov v granitolomu Cezlak, vedno dovoljno količino surovega granita na razpolago. Ker svoje delo pozna do potankosti, je znatno prispeval na razsirelivo. Vse pohvale vredna je njegova sposobnost, ko zna tako odlično organizirati delo. Njegova storitev prekorajčuje za 30% možno povprečno storitev. 19. I. 1947 je bil prvič proglašen za udarnika.

Tovariš Kangler Franc je priučen kamnosek. Dolgoletna zaposlitev v tej stroki je pripomogla k temu, da svoje delo mojstrsko opravi. Odlikuje se po svojem preciznem delu in visoki produktivnosti. V izdelavi sedmakov je najboljši v podjetju. Izkazal se je štedljivega pri porabi materiala. Povprečno zmogljivost je prekorajčil za 30% in je bil 19. I. 1947 prvič proglašen za udarnika.

Tovariš Zupan Maks je eden najbolj vestnih pomožnih delavcev v obratu. Dela kot miner pri skupini stenskih delavcev. Odlikuje se po svoji natančnosti in iznajdljivosti, kakor tudi v varčevanju razstreliva. Za 30% je prekorajčil delovno normo. Po svoji discipliniranosti in iniciativnosti je vzor vsem pomožnim delavcem v obratu. 19. I. 1947 je bil prvič proglašen za udarnika.

Popravek

V članku tov. Borca »Le z dobro organiziranim tekmovanjem bomo izvršili vse naloge naše petletke« v 12. številki »Delavske Enotnosti« je po pomoti izostala predzadnja vrstica v tretjem odstavku članka. Pravilno se mora stavek glasiti takole: V Trbovljah se je dogodilo celo to, da so nekateri nepoučeni delavci nagajali pri delu onim tovarišem, ki so sprejeli obveze.

Izkoriščanje naj preneha povsod

Zelo važen sektor v sindikalnih podružnicah je prav gotovo kulturno-prosvetni sektor. Njegova naloga je, da da delovnemu ljudstvu to, kar mu je stara Jugoslavija zabranjevala: da mu da izobrazbo in širok kulturni razgled. Lep in vzvišen je ta program, toda pri njegovem izvajanju naletimo na nešteto zaprek in težav. Tako je tudi članicam naše podružnice, podružnice št. 2 pekovskih in slaščičarskih pomočnikov in pomočnic, delo na kulturno-prosvetnem sektorju zelo oteženo in večkrat celo onemogočeno. Temu je krivo to, da se mnogi privatni delodajalci ne drže uredb o delovnem času. Tako lastniki orientalskih slaščičarn klub opominom sindikalnih podružnic, ne spoštujejo uredb o delovnem času. Kadar koli priredi podružnica št. 2 sestanek, bodisi študijski ali kulturno-prosvetno prireditve, se od njenih 180 članov in 40 članic, odzove povabilu le neznatno število deklet. Od vseh dobimo zelo

Proč s takimi razmerami!

Kjer ni zdravih in pravih odločitev med vodstvom podjetja in sindikalno podružnico, je nujno potegniti takšno razmerje odpravi. Vzroki za odnose niso sodobni in ne v skladu z našimi skupnimi interesi ter napredkom, imajo prav gotovo svoj izvor in svoje ozadje.

Iz tovarne »Titane« v Kamniku je že nekaj časa slišati o razmerah, ki jih je treba spremeniti, oziroma popraviti. V tem podjetju odnosi posameznikov prav gotovo niso sodobni, če se vsakdo na svojem delovnem mestu in na svoji odgovornosti smatra kot absolutno nenadomestljiva oseba. Stari sindikalni odbor (sedaj so že izvolili nov, boljši odbor) je delal povsem za sebe in ni čutil odgovornosti, da je z njim vred ves delovni kolektiv soodgovoren za uspeh in napredek v podjetju. Skrb za večjo in cenejšo produkcijo so odrinili na zadnje mesto svojih nalog, ter so težnje svojih socialističnih nalog zamenjali s trenutnimi, osebnimi ekonomskimi vprašanji.

Še večje napake je delalo samo vodstvo podjetja. Upravnik je skoraj vsak drugi dan odsoten po drugi službeni dolžnosti, obratovodja se bavi s delom, ki ne spada povsem v njegov delokrog. V obratu ni videti ne enega ne drugega in to v zelo dolgih razdobjih. Skrb za obrate je prepuščena posameznim mojstrom, ki se po sposobnosti in elastičnosti ne znajdejo kakor je treba. Nujno potrebna navodila kovinske uprave LRS se ne upošteva resno.

Delavstvo svojega odnosa do dela in do podjetja še ni vskladilo povsem z nalogami našega časa. Skoraj da ni med njimi nobenega študijskega krožka, v katerem bi obravnavali vse najvažnejše pojave nove socialistične stvarnosti. Vse probleme težav naše gospodarske borbe rešujejo v okvirju svojih mezd.

V podjetju je do sedaj normiranega dela le 25%. Norme so postavljene na bazo iz leta 1939, ne na bazo sedanje stvarne produktivnosti. Ugotovljeno je, da že od leta 1936 ni podjetje »Titane« d. d. c. povišalo v akordu urne plače, temveč samo akordno postavko. Sedanje urne plače so za vse enake ne oziraje se na strokovno sposobnost. Zaradi tega so norme ponekod prekorajčili kar za 66—76%. Navzlic temu pa se vodstvo podjetja še kar naprej brani uvesti sodobne norme.

Višja tarifna komisija z zastopnikom MIR-a je ugotovila, da vlada v posameznih oddelkih nečistoča ter ne red, betonska streha propušča vročo, ki zamaka stroje in izdelke. Posamezni delavci se nepravilno plačani, zlasti pa ne sprejemajo dodatnega denarja za težko, nezdravo in nečisto delo (čistilnica).

Na sestanku obratnega aktiva vodstva podjetja in sindikata, ki se je vršil 29. III., sta bili uprava podružnice in podjetja opozorjeni poton stvarne kritike na dosedanje napake v naročilom, da tako neznosno stanje v podjetju takoj odpravi s pravičnimi medsebojnimi odnosi v korist vsej skupnosti.

Obratna tarifna komisija pa je prevzela nalogo, da v najkrajšem času uredi vse nepravilno rešena tarifna vprašanja. Zadolžena je bila, da po predpisih uredbe št. 227 od 20. IV. 1945 o mezdah in plačah pošlje čimprej potem višje tarifne komisije v registracijo ministrstvu dela LRS plače, norme in premije. Take sezname je treba VTK dostaviti v treh izvodih.

Na prvi obratni konferenci bodo morali člani uprave podjetja in sindikata rešiti tudi vprašanje redne in hitre evidence dela in napredka oddelkov ter posameznikov, kar bo zelo koristilo uspešnemu socialističnemu tekmovanju in splošnemu napredku in bo zlasti omogočilo izvedbo ter prekorajčenje proizvodnega plana podjetja.

Brez osebnega čuta odgovornosti vseh v podjetju zaposlenih, z brezbrinim gledanjem na gospodarstvo, red in plan dela v podjetju pa tudi ne bo mogoče rešiti vseh drobnih ekonomskih mezdnih vprašanj. Le na produktivnosti podjetja se rešuje obstoj in razvoj podjetja. Delovni kolektiv je vedno zdrav. Potrebno mu je le zdravega in sodobnega vodstva z miselnostjo našega časa. Razumljivo pa je, da ima ves delovni kolektiv velike dolžnosti in ne le pravico do vodstva podjetja. Treba se je vsak dan zavedati, da rastejo delavskemu razredu s porastom pravice tudi dolžnosti. Država in produkcijska sredstva so naša skupna last in koristijo samo naši delovni skupnosti. B.M.

Napor, katerega vsak delavec in delavski kolektiv poedino doprinese povečanju produktivnosti dela vsak tak napor je doprinos izvedbi naših načrtov.

H. M.

Boris Kidrič

Udarniki in izumitelji rešujejo v tobačni tovarni najtežje probleme

Dolgo ni bilo glasu o tobačni tovarni in o njenem delovnem kolektivu, vendar pa se delavci in nameščenci neprestano in vztrajno trudijo, da bi izboljšali stare načine dela. V tovarni so povečini stari in izrabljeni stroji, ki jih je potrebno stalno popravljati in nadomeščati z novimi strojnimi deli. Pred vojno je tovarna vse te dele kupovala v inozemstvu, danes pa jih izdelujemo v lastni delavnici Res je, manjka tega, manjka onega materiala, ali z dobro voljo in požrivovalnostjo se lahko doseže čuda in vedno se najde potrebni nadomestek.

Tako je v ponedeljek direktor tobačne tovarne tov. Podbregar Ado pred vsem delovnim kolektivom razglasil nove udarnike, večinoma racionalizatorje ter jim izrekel javno pohvalo.

Kdo so ti tovariši in kaj so napravili?

Ključavničar Štrekelj Anton je napravil pri stroju Skoda C 3 aparat za dodajanje in raztresanje tobaka, s čimer je presegel dosedanje normo za 20 do 25% ter obenem prihranil na delovni moči.

Tov. Frece Franc, strojni ključavničar in poslovodja v oddelku za proizvodnjo cigarec, je iznašel pripravo za filtriranje rabljenega petroleja, preuredil aparat za tisk in izboljšal porabo nožev na Triumph II strojih. S tem je prištedil predvsem porabo gumenih valjkov.

Šef tehničnih naprav tov. Kunaver Josip pa je našel odlično nadomestek za važen jeklen strojni del pri Eäcel-Rapid strojih, ki stane samo 10% predvojnne cene, vzdržljivost pa je 50%. Tov. Soršak Josip, strojni ključavničar je eden najbolj sposobnih strojnih ključavničarjev, ki je

največ doprinesel k izdelavi preciznih strojnih delov. Rešil je važno vprašanje izdelave formatov za cigarete. Tov. Cizelj Franc, šef odseka za fabrikacijo cigarec, je našel nov način dela in tako prihranil tovarni okrog 150.000.— din.

Za spretno delo v odseku sortiranih strojev za rezkanje, utovorjanje in slednje udarnice, ki so visoko presegle delovno normo: Hren Marija za 40,6%, Krušič Neža za 27,7%, Fiala Marija za 32,5%, Dekleva Meika za 57,1%, Popič Ana za 49,2%, Pelkovec Marija za 44,8%, Račič Meika za 53,3%. V odseku za pravo cigar pa je bila za udarnico proglašena tovarišica Oblak Marija, ki je dvignila predpisano normo za 33%.

Posebno pohvalo je izrekel direktor tobačne tovarne električarju Černetu Stanetu, ki je našel nadomestek za sljudo, tovarišema Kostnjaku Roku in Dolničarju Anionu, ki sta izpopolnila stroje za rezkanje vlorvanji in čepovanje, strojnima ključavničarjema Tomanu Juliju in Ambrožu Jožetu, ki sta predvideni čas za popravila stroja Arenko zmanjšala za 33%. Tovariš direktor je pohvalil tudi delovni kolektiv tovariša Valentinčiča, ki je presegel normo za 19,5% ter kolektiv tovariškega računovodstva, ki je s tovarišem Zelenikom Francem na čelu rešil težko nalogo pocenotenca a knjigovodstva. Pohvaljen je bil tudi Zavašnik Jože, ki je rešil težke probleme komercialne službe.

Tovariš direktor je vsem imenovanim tovarišem obljubil tudi denarne nagrade za njihovo uspešno in požrivovalno delo. Ambrož

Kultura in prosveta

Naloge knjižničarja sindikalne knjižnice

Takoj po osvobodilni borbi, ki je ustvarila vse pogoje, da se sproste vse samozabrazevalne težnje delavne...

Ako hoče knjižničar dobro vršiti vse naloge in zadostiti vsem zahtevam, ki se od njega pričakujejo, je potrebno, da ima popoln red v knjižnici...

Izkušnja je pokazala, da ni pri nas težko dobiti dobrih, agilnih in izkušenih knjižničarjev, pač pa da so izjemno dobri knjižničarji, ki so obenem vestni statističarji...

Knjižničar mora skrbeti za to, da so člani knjižnice dobro postreženi. Ker je večina sindikalnih knjižnic novo ustanovljenih in zato nimajo v zalogi vse potrebne literature...

Delo sindikalnega knjižničarja je mnogovrstno in obsežno, tako da sam vsega dela ne bo mogel izvrševati. Zato je nujno, da ima vsaka sindikalna knjižnica svoj knjižnični svet...

Vsak sindikalni knjižničar se mora zavedati, da vrši važno in veliko nalogo pri ustvarjanju novega, zdravega duha in pri graditvi novega lika prosvetljenega državljanca...

M. Šlajpah.

M. Iljin: Povest o velikem načrtu

Sovjetski pisatelj M. Iljin, ki ga poznamo že po njegovi knjigi »Priloda in ljudje«, je napisal sredi ustvarjanja prve sovjetske petletke, torej v času 1928—1933, knjigo »Povest o velikem načrtu«.

Eden plavžev Nakajeske tovarne, ki so jih zgradili sovjetski delavci v njihovi prvi petletki

niški program spojen z vsem dogajanjem našega časa. Knjige, ki jih je že izdala, poleg množice drugih, kot »Kako se je kalilo jeklo«, »Kako je človek postal velikan«.

Pisatelj Iljin piše izredno preprosto, umljivo in stvarno, istočasno pa tako zanimivo, da prečita njegove knjige kakor najbolj mikavno povest, ki te privlači prav do zadnje besede.

Danes, ko zahteva pravilno doumvanje našega načrtnega gospodarstva mnogo učenja, bo ta knjiga služila kot velik učni pripomoček, s katerim boš lahko tudi najbolj zaostalim ljudem tolačiči nastajanje socialističnega reda.

Globoko zamisel petletke postavlja pisatelj že v začetku knjige na temelj takšnih besed: »Tovarne zidamo zato, da bi ne bilo revščine, umazanosti, boleznih, brezposelnosti, prenapornega dela, zato, da bi bilo naše življenje razumno in pravično.«

Najvažnejše študijsko gradivo iz naših časopisov

Od 7. III. do 31. III. 1947. Rad: Kako čemo provesti boljšo organizacijo šola za udarnike, št. 30 od 10. III.; Kako je Marks stvaral prvo knjigo »Kapitala«, št. 32 od 14. III.; U borbi protiv birokratizma, ali-kavosti i štetocinstva, št. 33, od 17. III.; Sindikalna kulturno umjetnička društva treba da prilagode svoj rad potrebama sindikalnih podružnic, št. 34 od 19. III.; Kako i kada treba proglašavati udarnike, št. 35 od 21. III.; Izopačavanje tekmičenja u nekim našim rudnicima uglja, št. 37 od 26. III.; Zašto je radnička klasa Jugoslavije zainteresirana na uvodenju radni normi u našim poduzećima, št. 38 od 29. III.; Borba: Ostvarimo državni plan akumulacije, št. 59 od 10. III.; Marks i lipea književnost, št. 61 od 13. III.; Dosljednost i principijelnost politike SSSR, št. 62 od 13. III.; Pred početak gradjevske sezone, št. 63 od 15. III.; Maršal Tito primio prestavnike napredne talijanske omladine, št. 65 od 17. III.; Za otklanjanje griješaka u kulturno prosvetnom radu sindikalnih organizacija, št. 66 od 18. III.; Govor ministra vanjskih poslova SSSR V. M. Molotova o privrednom jedinstvu Njemačke i problem reparacije, št. 67 od 19. III.; E. Kardelj:

zato, da bomo imeli čim več mehaničnih pomočnikov, ki bodo last vseh in ko bodo delali za vse. Mi gradimo v naši deželi nov, do sedaj nepoznan red — socialističen red!

In vse do konca te knjige vzpodbudno in prepričevalno lučiči pisatelj vse zagonetke gospodarskega načrta, dokler ne izvzame povesti v čas, ki ga bomo zgradili s petletkami takole: »Stroji so nam potrebni zato, da nam ni treba toliko delati in da več izdelamo. Na koncu petletke se bo delovni dan znižal za eno uro. Delavec bo delal manj, a bo več proizvajal. V sedmih urah bo tovarniški delavec več napravil kakor zdaj v poldrugem delovnem delu.

In ko se bo to zgodilo, bo mogoče povisati plače in sicer več kakor poldrugokrat. V primeri s stanjem pred revolucijo bo vsak delavec delal tri ure na dan manj, a njegova plača bo dvakrat tolikšna, kakršna je bila sedaj.

Pa to še ni vse. Delo bo postalo lažje, Sključeni hrbtov, napetih mišic, nabreklih žil na čelu ne bo več. Tovari se ne bodo več prenašali na človeških hrbtih, temveč jih bodo prenašale mehanične naprave. Težka lomača in kramp bosta prepuščila svoje mesto pnevmatičnemu kladivu in stianjenemu zraku. Namesto temnih in zračnih delavnic z medlo brlečimi svetilkami bomo imeli svetle in čiste dvorane z lepim, čistim podom, hladovana s ploščami. Pljuča delavcev ne bodo požirala in vdihavala prahu, žagovine in opilkov. To delo bodo opravljale ogromne zračnice. Delo bo manj utrudljivo, tudi boleznij bo manj.

Ko bo socializem ustvarjen, bodo imeli vsi enako zdrava lica. Ljudje ne bodo več smatrali dela za kazen in težko dolžnost. Delo bo lahko in veselo. In če bo že delo veselo, kako vesel bo šele odih!

Knjiga je okusno opremljena z ovitkom in z mnogimi slikami med tekatom. Ima 168 strani in stane din 30.—. Knjiga spada v vsako še tako majhno sindikalno knjižnico.

Kako študiramo pri podružnicah telefonskih sekcij v Ljubljani

Čas, v katerem živimo, zahteva od nas popolnoma novo življenje in delo. Vse ljudstvo nove Jugoslavije se zaveda, da brez politične izobrazbe ni mogoče pravilno razumeti novega življenja in novega dela na gospodarskem in političnem polju.

Tudi člani podružnice Telefonskih sekcij smo to razumeli in smo soglasno sklenili, da pričnemo z resnim in temeljitim študijem. Porazdelili smo si delo in v treh dneh se je prijavilo 89 članov v tri študijske skupine. Tako študiramo sedaj v prvi skupini razvoj in delo Osvobodilne fronte, v drugi razvoj sindikatov in v tretji Stalinovo knjigo »Vprašanja leninizma«. Da so naše študijske ure zanimive, nam najbolje dokazuje to, da se le redko pripeti, da bi kdo od tovarišev izostal. V načrtu imamo, da bomo polagoma prešli na študij gospodarskih uredb, kajti le na ta način bomo uspešno pomagali izvajati najvažnejšo nalogo — uresničenje petletnega plana.

Naša država potrebuje politično zgrajenih ljudi, ki razumeje potrebe našega gospodarstva ter znajo te potrebe tudi pravilno pojasnjevati in reševati. Le na ta način, da bomo imeli politično zgrajen kader, bomo kos vsem nalogam, ki se postavljajo pred nas v naši petletki.

Tatjana Brus

Spoznajmo svet števil

Naš delavec pri stroju, v jami, na stavbi, v gozdu in na polju je danes že posebej začutil, da mu oblastniki v preteklosti niso nudili dovolj izobrazbe. Ne le, da delovnemu človeku niso bile pristopne obškolne ustanove naroda kot gledališče, knjige, glasba in druga umetnost, že samo osnovna izobrazba, ki bi jo naj nudila osnovna šola, je bila minimalna in pičila. Sistem enorazredne, težke socialne prilike družin delovnega človeka, ekonomsko izkoriščanje mladine, od življenja odtrgan pouk, neizvajanje učnih načrtov itd. so vzrok, da je obča izobrazba delovnega človeka prenizka in nezadostna. V kolikor pa je osnovna šola nudila, se je pozneje izgubila in pozabila. Tega se je delavec zavedal že v stari Jugoslaviji ter je to skušal v svojih strokovnih in kulturnih organizacijah nadomestiti. To hotenje je zajelo le mali krog prizadetih, a še tu jih je delovnemu človeku sovražna oblast ovirala pri delu za širšo izobrazbo.

Z dnem, ko je delovni človek prevzel oblast v svoje roke, ko sam gradi in oblikuje novo — socialistično družbo, je to pomanjkljivost v izobrazbi še bolj začutil, obenem pa spoznal, da je

Le prosvetljene ljudske množice bodo zmožne uresničevati načrte gospodarske petletke.

Stalin

Knjige in brošure društva za kulturno sodelovanje z ZSSR

Društvo za kulturno saradnju Jugoslavije sa SSSR v Beogradu je izdalo dosedaj naslednje knjige in brošure, ki jih pripravljamo vsem sindikalnim knjižnicam in seveda tudi poedincem, ker so vse važen pripomoček za poglobitev študija. I. Gersberd: Moč i snaga socijalističke industrije, strani 32, cena 12 din. I. Benediktov: Nepobedljivi kolhozni sistem, strani 22, cena 10 din. N. Aralovec: Sovjetska žena — velika snaga SSSR, strani 48, cena 12 din. S. V. Kaftanov: Više obrazovanje u SSSR, strani 43, cena 15 din. S. I. Vavilov: Sovjetska nauka u službi otadžbine, strani 23, cena 10 din. S. Desić: Prosvetčavanje širokih narodnih lojeva u SSSR, strani 24, cena 10 din. Dr. Grubašić: Pretškolsko vaspitanje u SSSR, strani 17, cena 10 din. Martin Mencej: Sistem opšteg školskog obrazovanja u SSSR, strani 29, cena 10 din. A. Šabanov: Medicinsko obrazovanje u SSSR, strani 66, cena 20 din. I. Martinov: Mužički život u SSSR, strani 56, cena 15 din. I. Vavilov: Lomonosov i ruska nauka, strani 46, cena 15 din. A. Jegolin: Procvat socijalističke kulture u SSSR, strani 46, cena 15 din.

Rodoljub Colaković: Značaj naše kulturne saradnje sa Sovjetskim savezom, strani 15, cena 7 din. V. Kirpotin: Maksim Gorki, strani 24, cena 10 din. N. Cetunova: Gorki kao učitelj sovjetskih pisaca, strani 36, cena 15 din. Juzovski: Junaci i tema Maksima Gorkog, strani 30, cena 12 din. Dr. Konstatinovič: Reforma braka i zaštite dece i majke u SSSR, strani 29. Dr. Ristić: Socijalno osiguranje u SSSR, strani 31, cena 12 din. A. Belić: Iz Sovjetskega saveza — utisici i sećanja, strani 80, cena 25. B. J. Zbarski: Spomenik naroda Lenjinu, 40 strani, cena 12 din. N. Maljuškin: 29-godišnjica velike Oktobarske socijalistične revolucije, 45 strani, cena 7 din. A. Vasiljev: Družno uredjenje SSSR, 70 strani, cena 20 din. P. Fedosejev: Crvena armija — armija osloboditeljica, 52 strani, cena 15 dinarjev. P. Moškatov: Herojska radnička klasa SSSR, strani 63, cena 18 din. N. Mihajlov: Zemlje velikih dela, strani 75, cena 30 din. Vse te knjige naročajte direktno na naslov: Društvo za kult, saradnju Jugoslavije sa SSSR, Beograd, Terazije 35.

sedaj prišel čas, da zamujeno nadoknadi. Ta želja po izobrazbi se izraža v bogatem kulturnem delu množičnih organizacij, v ustanavljanju številnih knjižnic, v številnih strokovnih in izobrazovalnih tečajih in večernih šolah.

V tem velikem poletu delavca in kmeta, nadoknadiati zamujeni čas v izobrazbi, pa se pojavljajo tudi ovire in ena zmed teh je v pomanjkanju plemenitih učnih pripomočkov, priročnikov za posamezne predmetne stroke. Glavni odbor enotnih sindikatov za Slovenijo je videl to potrebo in je izdal v svoji »Sindikalni knjižnici« »Ljudsko računice« v sestavi Albina Podjavorška v obsegu 224 strani.

Knjižica v lepi vezavi predstavlja posređen računski priročnik za izobrazbo železnega človeka. Snov je razdeljena na šest poglavij, ki zajemajo računsko in geometrijsko snov v obsegu višje ljudske šole. Obdeluje številna in številčni sestav, mere, računске načine z uporabnimi računi, geometrijo ter zaključki knjižico z zbirko nekaterih podatkov iz gospodarstva. Snov je poljudno obdelana — morda tu in tam premalo življenjsko, in bo knjižica prav dobro služila tako za ponavljanje že znane snovi, kakor tudi predavatelju računstva na raznih tečajih in večernih šolah. Nekatera poglavja kot n. pr. četrti in peto so še posebno živahno in enostavno obdelana in radi tega še posebno lahko razumljiva. Večjo pomanjkljivost kaže računica v tem, da posameznim računskim problemom niso dodane naloge za vaje, kar bo za predavatelj odpravil tako, da bo sam dajal slične naloge. Dasi je morda obrestnim računom posebej preveč prostora, kar pa vrednosti računice ne zmanjšuje. Podatke v zadnjem poglavju bo pa lahko še vsak dopolnil in jih računsko izrabil.

Pač pa ima knjižica lep kup zbranih zanimivih števil in raznih področij, ki bodo zanimala učenca. Je prav, da s številkami, ki so, če so resnične, najbolj objektivne in nazorne, spoznavamo svet. Danes, ko prihajamo k načrtnemu izgrajevanju naše domovine, nam mora postati svet števil še bližji in važnejši, saj brez njih ne moremo preko statistik, ne preko norm in tudi ne razumemo pravilno svoje delovne naloge in načrta v produkciji. Knjižica bo nam pomagala spoznavati svet števil, nudila nam bo širše računsko obzorje in dajala večjo izobrazbo za lažje izvajanje naših dnevnih nalog.

Naroba se pri »Glavnem odboru enotnih sindikatov za Slovenijo« v Ljubljani, Miklošičeva 22 in stane 50 din. KS.

Čim bolj sem bral, bolj me je knjiga zblíževala s svetom, vse bolj jasno sem gledal življenje...

Maksim Gorki

Na konferenci v Moskvi bo Jugoslavija obrazložila svoje stališče o mirovni pogodbi z Avstrijo

»Avstrija je sokrivec in pomagač Hitlerja v vojni, zato mora povrniti naši deželi povzročeno škodo«

Eden izmed pomembnih dogodkov in važen politični uspeh ki ga je dosegla Jugoslavija v dosedanem delu moskovske konference, je nedvomno povabilo Sveta zunanjih ministrov, ki so sklenili, da k razpravi o mirovni pogodbi z Avstrijo povabijo tudi Jugoslavijo, ki naj obrazloži svoje stališče o vseh osnovnih vprašanjih te pogodbe. Ta potreba se je pokazala tako pri razpravi o pogojih glede meja in reparacij, kakor tudi glede vojaških klavzul in vrnitve zavezniške imovine iz Avstrije.

Kaj pomeni mirovna pogodba z Avstrijo za Jugoslavijo? Jugoslavija je med vsemi zavezniškimi državami najbolj zainteresirana na pravilni in pravični izdelavi te pogodbe, saj je znano, da so Avstriji služili Hitlerjevi Nemčiji kot strokovnjaki za skoraj vsa vprašanja jugovzhodne Evrope, posebno pa še Jugoslavije. Skoraj vsi strokovnjaki za ropanje kulturnih, umetniških in zgodovinskih vrednosti iz Jugoslavije so bili Avstrijci. Pod vodstvom teh hitlerjancev so pripeljali v razna avstrijska mesta številne dragocenosti iz jugoslovanskih muzejev, knjžnic, zbirki in arhivov. Pa tudi v političnem in gospodarskem pogledu hoče Jugoslavija, da bo njena neposredna sosedja, katera je doslej v zgodovini že tolikokrat pomenila nevarnost za njen obstoj, tako notranje urejena, da ne bo s svojo nasilnostjo še kdaj ogrožala mirovni odnos. Danes je jasno in s številnimi dokazani, da se je Avstrija baš v tej vojni tudi gospodarsko okrepila, ker je Hitler v minulih vojni iz bojarni pred letalskimi napadi v Nemčiji samo v letu 1943 premostil iz Nemčije v Avstrijo nad 42.000 raznih strojev, zaradi česar se je tudi proizvodnja v primeri s predvojno znatno dvignila. In prav zaradi tega je Avstrija v stanju in je tudi moralno dolžna, da plača škodo, ki jo je povzročila Jugoslaviji s pohodi hitlerjevskih tolp.

Za moskovska deklaracija iz oktobra 1943 je osvojila dvoje temeljnih načel za prekinitev vojne z Nemčijo, ko je

1. ponudila Avstriji vzpostavitev svobodne in demokratične Avstrije in jo 2. opozorila, da bo odgovorna za udeležbo v vojni na strani hitlerjevskih Nemčije, ko se ne bo mogla izogniti odgovornosti, če bo z vojno nadaljevala. Avstrija je za vsa ta opozorila ostala gluha in je do zadnjega trenutka pomagala Hitlerjevi Nemčiji v vojni. Kakšen je bil njen prispevek pri vojnih napotih Nemčije, ko so prav Avstrijci počenjali na jugoslovanskih tleh nepopisna grozodejstva, vemo vsi. In Avstrija je danes za vse te zločine nerazdelno z Nemčijo odgovorna, odgovorna je z njo vred za 1.700.000 jugoslovanskih žrtvi, ki so padle zaradi njenega nasilja. Zato danes ne najdemo opravičila za vse tiste zagovornike, ki hočejo Avstrijo rešiti in jo oprostiti odgovornosti za obveznosti, ki izvirajo iz dejanj, katera je v letih vojne povsem zavestno in premišljeno storila, ko je soglašala s Hitlerjevo osvajalno politiko, jo odobrvala in jo z vsemi svojimi silami in sredstvi podpirala in tudi sama izvajala. Le, če bi Avstrija poslušala moskovsko deklaracijo in že takrat pokazala hrbet Hitlerju, ne bi le prihranila vse tiste

žrtve, kolikor jih je zahtevala vojna do svojega popolnega konca, ampak bi tudi sebe postavila v krog tistih, ki bi vsaj do neke meje lahko sodelovala kot enakopraven član med ostalimi zavezniškimi silami. Avstrija se je odločila raje proti moskovski deklaraciji — za Hitlerja. Zato pa danes tudi zasluži, da na moskovski konferenci ne bo govorila kot bo lahko opravičeno spregovorila Jugoslavija poleg vseh drugih držav, ki so doprinesle velik delež nad vojaškim uničenjem fašizma.

Razprava o mirovni pogodbi z Avstrijo je začela v soboto in je jugoslovanska delegacija s podpredsednikom zvezne jugoslovanske vlade Edvardom Kardeljem na čelu že odpotovala v Moskvo. Vse jugoslovanske

ljudstvo z vso pozornostjo zasleduje priav ta del moskovske konference še s toliko večjim zanimanjem, ker je v istem trenutku spregovoril tudi naš maršal Tito in še enkrat ugotovil in približ neizpodbitna dejstva. »kl obtožujejo Avstrijo kot sokrivicca za opustošenje drugih dežel in zahtevajo, da mora Avstrija povrniti naši deželi povzročeno škodo. Avstrija je v celoti sodelovala pri zahrbnem napadu na Jugoslavijo, predvsem pa v dolgotrajni okupaciji naše dežele.«

Prikazati vso vsebino in globok pomen ter odločno zahtevo po priključitvi Slovenske Koroške k Jugoslaviji, kakor je to nakazal v svojem govoru maršal Tito — to je naloga jugoslovanske delegacije, ki je pred dnevi odpotovala v Moskvo.

Slovenski železničarji pišejo iz Albanije

Nedavno smo objavili na tem mestu prvo pismo, ki so ga pisali iz Drača slovenski železničarji, vključeni k gradnji prve omladinske proge v Albaniji in sicer od Drača do Elbasana. To pot se nam je iz Drača oglasila tovarišica Obrecht Marija, ki se prav tako najprijetneje spominja veselega potovanja od Ljubljane do Dubrovnika in pripoveduje v nadaljnjem še mnogo novega in zanimivega o prvih doživljajih naših graditeljev-pionirjev na prvi albanski železniški progi. Cisto na kratko bi se dalo njeno dolgo pismo ponatisniti tako-le:

V borbi proti fašističnemu okupatorju je hrabro vztrajal tudi bratski albanski narod ter sledilji po pravici zmagal. Domovina Albancev ima bogate naravne zaklade, ki pa jih do sedaj ni bilo mogoče izkoristiti, ker so bile prevozne poti skrajno slabe. Zdalj bo tudi v Albaniji stekla prva železnica in jugoslovanski železničarji bomo pri tem izvršili veliko pionirsko delo.

Na poti do Drača je bilo mnogo prijetnih, pa tudi nekaj manj veselih uric. Na vožnji do Dubrovnika je za nas nadvse poštrenovalno skrbel potni maršal, tov. Stane Jereb, tako da smo v najboljšem razpoloženju dospeli do našega drugega morja, onega divnega Jadrana, ki je tudi po njem stegnili krepilje nenasični okupator, zdaj pa je spet naš in na njem nikdar ne bo več gospodaril tujec.

V prelepem Dubrovniku so nas nastanili pod prijetno streho hotela »Argentinijske«. Zvečer smo bili vsi skupaj v družbi domačih stanovskih tovarišev in smo izmenjali marsikatero vzpodbudno besedo pod vtiskom velikega časa, ki ga doživljamo, in zgodovinskih nalog, ki čakajo delovno ljudstvo vseh narodov Jugoslavije in Balkana. Zaradi viharnega morja smo še naslednji dan prebili v tem prelepem mestu ob Jadrano, kjer smo se popoldne sestali na množičnem sestanku, na katerem nam je tov. Stane podal prve kratke smernice o naših bodočih nalogah ter nas predvsem pozval, da bodimo kot pionirji dela v novih krajih ena sama družina kakor so bili v borbi naši junaški partizani.

Potem smo zapustili Dubrovnik s parnikom »Hrvatska«. Morje je bilo še zmerom viharno in mnogi izmed naših, vajeni samo trdnice in trdne zemlji pod seboj, se na njem niso počutili najbolje. Skupno z ostalimi, ki

so se le držali junaško do konca, smo se prvič ustavili v Kotoru. Med postankom parnika smo si ogledali mesto, zvečer pa odpluli dalje, se pravi do Zelenike nazaj, nato pa na južno-dalmatinski obali navzdol proti našemu končnemu cilju — Draču. Deset ur pozneje smo bili tam.

V luki so nas pričakovali tovariši iz uprave za gradnjo proge Drač-Elbasan. Brez velikih ceremonij so nas pozdravili v bivaljšča. In sicer tovariše v hotel »Moderne«, tovarišice pa v hotel »Majestica«. Ostali tovariši pa so dobili tudi zasebna stanovanja, kjer so bili sprejeti kakor doma. In kakšna stanovanja, čista in skoval vsa z modernimi kopalnicami! Električna svetla tu od 4. ure zjutraj do polnoči in tudi vodovod je v redu ter voda dobra. Mnogo je bilo pozdravljanja, toda žal, nismo se mnogo razumeli, čeprav tu in tam le kdo razumel srbski.

Sploh pa so Albanci vljudni in postrežljivi ljudje ter na moč prijazni, nam pridružuje, kjer koli se pokažemo. Na vsak korak čutimo, da smo kar velja posebno za mladino, ki se prišli med narod, ki nam želi ustreči v vsakem pogledu. Sicer pa je tudi luka sama zelo silkovita in zanimiva. Poleg modernih stavb, ki so jih nekoč zidali Italijani, da bi tam še dalje izkoriščali albanski narod, vidiš nizke in isesne hišice, vse tako kakor mnogokje po vzhodnih in južnih deželah. Poleg evropske oblečene Albanca lahko občuduješ najprejše domače narodne noše in ženski svet z zakritimi obrazli. In za želedec, koliko je tega tukaj slovite slašnice in ražnjčiči, na trgu pa v izobilju zelenjave, mlečnih izdelkov, perutnine, mesa, jaja, južnega sadja in pa tobaka, onega zlatorumenega, ki tobakarje kar opaja, je na kupe na izbitro. Vse nam gre glauko od rok, le s predrunavanjem denarja se še zelo borimo. To je že prava umetnost živeti se v teh enačbah med starimi in novimi franki, leki itd. Res je, da smo glede tega še precej nerodni, toda ker imamo opravka s tujimi poštnimi ljudmi, ta čola ne bo tako draga kakor bo morda dolgotrajna.

Pred kratkim smo bili razporjeni na delo. Zdalj pojde zares; Ker smo si zaželeli domače hrane, smo udarniško zbrali nekaj najnujnejših potrebščin ter nekaj dni po prihodu še odprli jugoslovansko menzo. Na progo so začele prihajati albanske mladinske brigade in desetletni rok so se premaknili v tem ogromnem aparatu,

Tako delajo v Sovjetski zvezi...

Kako se uresničuje izpolnjevanje petletke v tovarni

Nekega dne je velik plakat, ki je visel na steni vratarjeve hišice, zbudil vsesplošno zanimanje v moskovski tovarni orodja. Trije delavci tega podjetja: Makarov, Vasiljev in Samojlov so naznanili, da so pregledali svoje naloge v petletki in so obljubili, da bodo plan izpolnili predčasno.

Plakat je zbudil med delavci veliko zanimanje. In kar je najbolj zanimivo, nihče ni izrazil dvoma o tem, če je obljuba sploh možna izpolniti. Zakaj?

Vsekakor sem mnenja, da vas bo zanimalo zvedeti odgovor na to vprašanje, da si boste lahko ustvarili predstavbo o tem, kako se v vsaki navadni sovjetski tovarni ustvarjajo delavcem pogoji, ki dvigajo produktivnost dela in vzporedno s tem zaslužek delavca.

Ta tovarna je prav tako, kakor vsa sovjetska podjetja, še do nedavnega služila vojni industriji za obrambo domovine. V novi petletki pa je moskovska tovarna orodja zopet tovarna instrumentov, v kateri izdelujejo najbolj komplicirano orodje za različne veje sovjetske industrije.

Početkem je izpolnitev plana za prvo leto petletke zahtevala najprej reorganizacijo tovarne, to je vojno tovarno je bilo treba preurediti v mirnodobsko. Da bi pa prehod iz vojne v mirnodobsko industrijo ne prizadel produktivnosti in zaslužku delavcev, je bila izdana vrsta organizacijsko-tehničnih ukrepov. Delavci so živo sodelovali pri reorganizaciji podjetja ter dali mnogo dragocenih predlogov. Tako so delavci v dveh mesecih dali več kot 200 racionalizacijskih predlogov. Velik del teh predlogov je že realiziran, druge pa

ki mu je naloga, da zgradi prvo železniško progo na ozemlju ljudske republike Albanije. Z delom lastnih rok in za koristi svojega delovnega ljudstva in mi mu bomo pomagali po najboljših močeh!

H kraju želi tovarišica izpolniti železno skoraj vseh tovarišev in tovarišic, ki so skupno z njo v Albaniji, da bi po tej poti sporočila najlepše pozdrave vsem domačim, s prošnjo vsakega seveda, naj se jim tudi oni oglašajo čim večkrat. Na progi Drač-Elbasan so zaposleni naslednji tovariši in tovarišice iz območja ljubljanske uprave:

Alič Josip, Bajca Janez, Bambič Franjo, Benedik Franc, Besednjak Boštjan, Cvirni Teodor, Dolinar Lojze, Elakovič Vojislav, Gabrič Marko, Gajšek Vinko, Glavica Ivan, Gradšek Niko, Čížek Danica, Hudeček Jelka, Ivančič Ida, Jakopič Ludvik, Jančar Ivan, Janžekovič Marija, Jelič Franjo, Jerda Marjan, Jereb Stanislav, Kampijut Leopold, Kočevar Vanda, Kamljenovič Cedomir, Kremžar Jčel, Lecer Josip, Lenarčič Jakob, Lenarčič Berta, Logar Franc, Musec Herman, Obrecht Marija, Ostreljč Ana, Pavlovič Peter, Perdan Alojz, Peršič Ema, Porenta Vinko, Prebil Lado, Sima Boris, Rolih Janez, Sokolov Tigril, Smrekar Branko, Skender Emil, Purkar Marjan, Redović Kosta, Rednac Pavlina, Rčman Alojz, Stepišnik Lrdislav, Suva Anton, Sušnik Bogomir, Skuk Anton, Stembal Ivan, Stimac Franjo, Sumi Franc, Švajger Ivan, Tosotti Alred, Tratinik Ferdinand, Umek Stanislav, Velji Ivan, Zavodjal Zvonko, Zor Vincencij, Žigon Alojzij, Arnešek Emil, Arnešek Marica, Vrtič Janez.

še proučujejo in vsi koristni predlogi bodo sprejeti.

Ko sem gledal, kako so delali delavci Makarov, Vasiljev in Samojlov — pisci plakata — je vzbudila mojo pozornost vrsta enostavnih in sestavljenih priprav pri njihovem delovnem mestu. Nekaj priprav, pri Makarovu šest od osmih in pri Samojlovu petorica od šestih, je bilo izdelanih po njihovih lastnih predlogih. Načelnik oddelka mi je povedal, da p maga Makarovu pri izdelovanju novih originalnih priprav, katere bodo omogočile brušenje večjega števila komadov istočasno, namesto posameznega brušenja. Varilcu Vasiljevu preoblikujejo in modernizirajo poseben stroj za kose debele kovine, ki bo tudi njemu omogočil, da znatno zviša produktivnost svojega dela.

Velik pomen za dvig produktivnosti dela pomeni kontrola tovarniškega komiteja nad tem, kako skrbi uprava za izboljšanje delovnih pogojev. Ta tovarna ima tehnično dovršeno orodje. V času vojne so nekatere stroje demontirali, tu in tam je bilo potrebno popravilo, v nekaterih oddelkih so morali demontirati ventilacijske naprave. Zanimiv je bil odlok tovarniškega komiteja, na podlagi katerega so izvršili pred nedavnim pregled tehničnih varnostnih naprav in splošnega zavarovanja dela.

K temu pregledu je pritegnil tovarniški komite 540 delavcev in inženirjev. Na ta način je vsak peti delavec sodeloval pri pregledu. Pregledne komisije so izdelale 260 predlogov. Za med pregledom samim je bilo 126 predlogov, kar je znatno pripomoglo k izboljšanju delovnih pogojev.

Delo je pokazalo, da je mnogim mladim delavcem, ki so prišli v tovarno med vojno, potrebno neko strokovno znanje, da bi si lažje osvojili nov, enostavnejši način dela. Tu sta jim prišla na pomoč tovarniška uprava in tovarniški komite. Izvršen je bil pregled znanja delavcev. Nato so organizirali 11 skupin za poučevanje delavcev in dve skupini za pripravo novih mojstrov — v ti dve grupi so bili sprejeti delavci, ki so nedavno prevzeli mesta mojstrov.

Vodstvo teh krovkov so poverili inženirjem iz tovarniške uprave in specialistom iz tovarne avtomobilov, ki so dobro poučeni o najnovejših izumih tehnike vsega sveta na področju industrije orodja.

Razume se, da so bili tečajji, ki so trajali 2-30 ur, brezplačni. Poleg tega je uprava podjetja razpisala nagrade za one delavce, ki so se najbolj uspešno učili ter si osvojili novo znanje v proizvodnji. Izmed 3000 delavcev, ki so v zadnji polovici leta obiskovali tečaje, jih je 40 prejelo nagrade.

Vsi ti ukrepi so pokazali uspeh. Izkušeni delavci kakor Makarov, Vasiljev in Samojlov, so se hitreje priučili novim načinom dela in so prvi pričeli predčasno izpolnjevati svoje naloge. Pa tudi mladi delavci so dosegli lepe uspehe. Delavec Paškovič je tudi obiskoval tečaj. Sedaj dela na moderniziranem stroju 40-50% več, kot je delal, predno je obiskoval tečaj. Mladi strugar Gurov zasluži 35-38% več, varilec Afunina 40-43% itd.

Vse to, kar se dela v smislu racionalizacije, izboljšanja delovnih pogojev, poučevanja delavcev — ni časovno omejeno. Nakazal sem le to, kar je bilo storjeno v zadnjih mesecih.

Nemški sindikalni pokret in moskovska konferenca

Problem državne ureditve Nemčije, ki se obravnava na moskovski konferenci, vzbuja splošno pozornost. Zunanji minister SZ, tov. Molotov zagovarja politično in gospodarsko enotnost Nemčije, medtem ko je stališče predstavnikov anglo-saških držav drugačno. To zadnje stališče izvira iz želje nekaterih angleških in ameriških kapitalističnih krogov po politični in gospodarski zaščitivni, če ne že vse, pa vsaj zapadne Nemčije. Ti krogi zadnje čase vneto propagirajo idejo razcepitve Nemčije na celo vrsto avtonomnih držav, federalizacije ter odepitve Porurja in drugih pokrajin od nje.

To stališče nekaterih anglo-ameriških krogov o nemški državni ureditvi je našlo v Nemčiji sami dvojen odmev: med nemškimi reakcionarji, pronacisti in buržuazijo je našlo podporo in odobravanje, medtem ko je vzbudilo med demokratično javnostjo odločen odpor. Tako je predstavnik nemških svobodnih sindikatov v Bremenju Oskar Schulze izjavil najodločnejše zahtevo nemških svobodnih sindikatov po vzpostavitvi enotne nemške države. Prvi predsednik nemških svobodnih sindikatov pa je pozdravil predlog tov. Molotova, ki zahteva mediconsko organiziranje demokratičnih strank in sindikatov v vsej Nemčiji.

Zahteva nemških demokratičnih sindikatov po politični in gospodarski

enotnosti Nemčije izvira iz tega, ker so napredni nemški delavci spoznali nevarnost, ki preti mlademu demokratičnemu pokretu v njihovi domovini, če bi se anglo-ameriškim kapitalistom posrečilo razbiti bodočo nemško državo na majhne državice. Dosedanji dogodki jasno napovedujejo, da bi bilo s tem razbitno, razkosano in dušeno vsako demokratično gibanje Nemčije, s čemer bi bili nemški delavci in vse nemško delovno ljudstvo obsojeni na brezpravno izkoriščanje s strani domačih in tujih kapitalistov.

Da bi to lažje razumeli, si moramo predočiti sedanje stanje in delovanje nemških demokratičnih sindikatov v posameznih okupacijskih conah.

V sovjetski okupacijski coni je nastal sindikalni demokratični pokret kmalu po uničenju Hitlerjevega fašizma. Tovarniški, rajonski in okrožni sindikalni komiteji so bili izvoljeni decembra 1945 in januarja 1946. Konferenca združenih svobodnih nemških sindikatov, ki se je vršila v februarju l. 1946, je sprejela začasni statut Zveze, izbrala vodstvo in odredila naloge sindikalnega pokreta.

Sindikati sovjetske cone so takoj pričeli z delom pri obnovi industrije in pri njenem prehodu na mirnodobsko proizvodnjo. Kako ogromnega pomena je bila pomoč, ki so jo ti sindikati nu-

dili pri denacifikaciji, vidimo iz tega, da je bilo z njihovo pomočjo kaznovanih in odstranjenih s važnih funkcij nad 400.000 nacistov. S pomočjo sindikatov je bila izvedena agrarna reforma, ki je uničila junkerje in dala dva milijona 700.000 ha zemlje malim kmetom in prielajencem.

Članstvo sindikatov sovjetske okupacijske cone se je pomnožilo do danes že na štiri milijone članov. Od oktobra 1945 izhaja v sovjetski coni sindikalni časopis »Die freie Gewerkschaft« (od 1. januarja 1947 se imenuje »Tribune«).

Nasprotno temu pa se v zapadnih conah Nemčije opaža pritajena, čestokrat pa tudi popolnoma odkrita borba s strani nemške in inozemske reakcije proti nemškemu sindikalnemu pokretu. Glavno zaslabo te reakcije tvorijo nekateri reformisti delavskega pokreta in desničarski socialdemokrati s svojim strlerjem Schumacherjem. Te sile nikakor ne služijo preporodu nemške demokracije, ampak kvečjemu preporodu nemškega fašizma in imperializma, vendar pa so v vsem svojem delovanju močno podpirane s strani zapadnih okupacijskih oblastí — zlasti anglo-ameriških, ker služijo za širjenje vpliva zapadnih kapitalistov.

Te reakcionarne sile delujejo proti združitvi delavskega pokreta v Nemčiji. Aprila lanskega leta je n. pr. predložila ameriška vojna uprava načrt za združitve sindikatov izključno iz ameriške cone Berlina, kar jasno kaže namen, razcepiti delovanje svobodnih sindikatov Velikega Berlina.

Kako zapadni zavezniški vršijo denacifikacijo v zapadni Nemčiji, nam pov. »iščenec« hitlerjevcev v gnezdu nazizma, v Monakovem. Tu je bilo izmed 50.000 pred sodišče postavljenih hitlerjevcev samo osem priznanih za »ugledne« naciste, 54 za »satelite«, drugi pa so bili rehabilitirani. Isti zavezniški pa so v istem času prepovedali vse resnične demokratične delavske časopise v svojih conah. Kako vpliva takšna »pomoč« na dvig demokracije, pove število članov demokratičnih nemških sindikatov, ki je v vseh treh zapadnih okupacijskih conah okupaj dosti nižja od članstva sindikatov v sovjetski coni. Ta razlika je še bolj usodna, če pomislimo, da je ogromna večina nemške industrije in s tem tudi delavcev baš na zapadu.

Delovanje zapadnih okupacijskih oblastí, ki je naperjeno proti demokratičnim sindikatom, nikakor ni v skladu s potsdamskimi sklepi in osnovnimi načeli demokracije, ki jo nekateri predstavniki zapadnih držav tako pogosto uporabljajo, seveda le — na koncu jezika. Njihovo delovanje pa ne doseže vedno svojega namena niti v Nemčiji, kjer se demokracija šele preraja in kjer je še polno nacističnih gnezd. Da je ta trditve resnična, nam potrjujejo nekateri dogodki v Nemčiji, ki so dokaz, da so novo prerojene nemške demokratične sile že na pohodu. Tako je pred kratkim v Wuppertalu pred britanskim glavnim stanovnim demonstriralo nad 40.000 delavcev in nameščencev,

ki so napovedali splošno stavko in s tem izpovedali svoje mišljenje o »dobrotah« angleške okupacije.

Zaradi vsega tega razumemo, zakaj se napredni zavezniški upirajo združitvi in politični ter gospodarski enotnosti Nemčije, ki bi pomenila tudi porast nemške demokracije in zakaj tako navdušeno propagirajo avtonomne nemške državice, katerih ostvaritev bi pomenila korak za poldrugo stoletje nazaj, v tiste čase, ko je bilo v Nemčiji sami 88 carinskih meja. Proti tej zavezniški propagandi protestira vsa resnična javnost demokratične Nemčije, na čelu katere stopajo svobodni nemški sindikati.

Vprašanja o bodoči ureditvi Nemčije ni mogoče urediti, ne da bi vprašali za mnenje nemško ljudstvo. Zato je direktivni svet svobodnih nemških entnih sindikatov izrazil zahtevo, po kateri naj bi svobodni sindikati Nemčije, skupno z ostalimi političnimi strankami sodelovali pri reševanju nemškega vprašanja na moskovski konferenci. To izjavo podpira 4 milijone delavcev, članov sindikata, skupno z ostalimi demokratičnimi strankami, ki predstavljajo večino prebivalstva. To sodelovanje resnično demokratičnih sil, na čelu s svobodnimi enotnimi nemškimi sindikati bo služilo kot porok za vsestranski razvoj demokracije v Nemčiji in kot porok za uničenje ostankov nemškega fašizma, s čemer bo napravljen nov ogromen korak k okrepljeni svetovnega miru.

Fizkultura

Na pragu spomladanske sezone

Fizkulturniki — člani sindikata!

Cesto se dogajajo na naših prireditvah razni disciplinski prestopki lažjega ali težjega značaja, ki mečejo slabo luč na splošen potek dotične prireditve. Ako bi se vsak fizkulturnik zavedal, da je tudi član sindikata, bi moral s svojim ponašanjem nuditi zgled vsem fizkulturnikom ter publiki in tedaj prav gotovo ne bi bili prestopki tako pogosti.

Ta poziv naj nam služi kot uvod v novo spomladansko sezono, v kateri pričakujemo največjega poleta ravno iz naših sindikalnih podružnic. Želimo, da bi v njih vzplamtelo spomladansko fizkulturno življenje in nudilo vsakemu članu polno fizkulturno udejstvovanje.

Vsak član sindikata bi moral danes biti tudi član enega fizkulturnega društva, v katerem bo lahko uveljavil svoje sposobnosti za tisto panogo fizkulture, ki ga najbolj veseli.

Le fizkulturna društva nudijo članom vsa sredstva, da bodo postali resnični fizkulturni aktivisti.

Navodila za organizirane posete kino-predstav

I. Člani sindikatov, Osvobodilne fronte, AFŽ Ljudske mladine, invalidskih organizacij, pionirskih organizacij, dijakov in člani dnevnih zavetišč imajo pravico za izjemne cene za ogled najboljših filmov.

II. Izjemne cene veljajo samo za skupne posete kino-predstav od najmanj 20 oseb.

Pri nakupu znižanih vstopnic je treba predložiti upravniku kinematografa pismeno naročnico. V naročnici je treba navesti število oseb, ki potrebujejo znižane vstopnice ter število sedežev in kakšnih osebam, ki imajo pravico do takih vstopnic, se morajo izdati vstopnice državnega izdajanja, ki morajo ustrezati nakupni ceni. Naročnica mora biti opremljena s pečatom in podpisom funkcionarja organizacije, kateri pripada prijavljeno število oseb. Vodja grupe se mora pred vstopom v dvorano prepričati, če so prav izkoriščene vse odobrene vstopnice. Oseba, ki je glasom odobrenja prejela znižano vstopnico, jo ne more odstopiti drugemu, pač pa jo mora — če je zadržana — vrniti upravi kinematografa. En izvod naročnice je oddati blagajni kinematografa, kopijo pa v arhiv organizacije.

Kontrolni organi ljudskih oblasti in podjetja za razdeljevanje filmov, pravtako nameščenci kinematografov imajo pravico, da se s pomočjo legitimacije prepričajo, če so znižane vstopnice v pravih rokah. Za vsako zlorabo znižanih vstopnic je odgovoren vodja grupe, oziroma organizacija, ki je predložila naročnico.

III. Znižane vstopnice se izdajajo za redne in izredne predstave. Izredne prireditve se bodo vršile v dneh oziroma v urah, kadar ni rednih predstav, če je naročenih znižanih vstopnic za 70% vseh sedežev. Pri rednih predstavah se bo izdajalo največ 25% vseh sedežev ustreznih vstopnic.

IV. Cena znižanih vstopnic za redne predstave znaša 75% normalne cene. Tako n. pr. stane vstopnica za 12 din kot znižana vstopnica samo 9 din. V kolikor popust 25% ne ustreza celemu številu, se zaokroži na naslednje celo število. Tako stane n. pr. vstopnica za 10 din kot znižana vstopnica 8 din ne pa 7,80 din.

V primeru, da sedeži za predstavo niso razprodani, izda lahko upravnik kinematografa tudi več kot 25% znižanih vstopnic — toda za to (za

vsako predstavo posebej) mora imeti pismeno soglasje podjetja za razdeljevanje filmov, oziroma njegove ekspoziture — ali pa finančnega oddelka krajevnega ljudskega odbora. To odobrenje mora upravnik priložiti k obračunu za posojeni film podjetju za razdeljevanje filmov.

V. Cena znižanih vstopnic za izredne (posetne) predstave znaša:

a) za invalide, dijakove, pionirje, gojence dnevnih zavetišč in vajeniških domov 50%,
b) za člane sindikatov, OF, AFŽ in podobnih organizacij 75% od najnižje cene vstopnic posameznih kinematografov brez ozira na vrsto sedežev.

VI. Doplačilo za Rdeči križ v iznosu od 0,50 din se mora doplačati za vsako znižano vstopnico.

VII. Kinematografi morajo posvečati skupnim posetom posebno pozornost, kar se tiče rezerviranja vstopnic in razdelitve sedežev.

Kratke vesti iz naših podružnic

Sindikalna podružnica ministrstva za trgovino in preskrbo je imela na sporedu svojega množičnega sindikalnega sestanka dne 22. marca zanimivo predavanje o razvoju našega jezika. Tovariš Jurca Josip je razčlenil nastanek in razvoj s posebnim oziranjem na razvoj pomembnejših besed, ki se jih poslužuje naše gospodarstvo.

Na sestanku so člani podružnice diskutirali tudi o organizaciji dopisovanja v sten-čas, o študijskih sestankih, poleg tega pa so iznesli kritiko, da se je vse premalo članov udeležilo obiska umetniške razstave jugoslovanskih umetnikov 19. in 20. stolletja.

Sindikalna podružnica drobne industrije in obrti v Radovljici je pred kratkim priredila večer s barvnimi skiptičnimi slikami o naši Gorenjski. Večer je prav dobro uspel in sindikalna podružnica je čisti dobiček — 708 dinarjev poklonila društvu za slepe. Slike je dal tovariš Vengar Slavko brezplačno na razpolago, prav tako pa tudi Kunstljeva mama ni zahtevala plačila za svoj lokal, temveč je še sama prispevala v blagajno, ko je zvedela, za kakšne namene je sindikalna podružnica določila čisti dobiček.

Med novimi borci je bilo nekaj — kakor se pravi — obupnih fantov: v borbi — orli, v življenju pa — neugnane butice. Kolikokrat so se ti razburjali: saj smo vendar partizani, ne pa rdečearmejci, prebili bomo tudi brez komisarja.

Rudnev jim je moral posvetiti mnogo brige. V njihove zemljence je pogosteje vtilkal nos kakor v druge. V začetku so bili njihovi razgovori glasni, potem pa so bili včasih tudi prišrtni. Semjon Vasiljevič je dobro poznal ljudi in je znal ravnati z njimi. Konec je bil tak, da so se tudi te neugnane butice okužile s komisarjevimi vojaškimi navadami in da so ga vzljubile kakor svojega očeta.

Povedal sem že, da so poskušali naši Putivljci celo po zunanosti posnemati Semjona Vasiljeviča. Tako se je na primer pri nas razpela moda, nositi brke. Te menda se je oprijel ves oddelak, začelo se je tekmovanje, kdo ima večje brke, kdo ima gostejše brke.

Ali pa pesmi. Rudnev je ljubil pesem, ki jo je največkrat pel. Stopil je zvečer iz zemljenice, vrgel plašč preko ramen, sedel na štor skupaj s svo-

jim Rodikom, ga objel, pokrnil s polo plašča in zapel:

V ravnem polju, polju mi na dušo žalost lega slednji beli dan, tam leži, leži pod rušo, tam leži rdeči partizan.

Pa šuješ: v tej zemljici zapojó, v drugi pritegnejo — in po vsem gozdu se razlega pesem:

Junaka sama sem spremljala na daljno pot, v naš dan svetla, osiro sabljo mu za boj dajala, konja vranca s sabo je jemale.

Ta pesem se je Pustivljcem najbolj priljubila.

Darila za praznike

Aleksej Iljič se je vrnil iz Harkova kakor pravi dedek Mrz za praznik: pripravljali smo se za proslavo štiriindvajsete obletnice Oktobrske revolucije.

— Samo glejte, fantje, da se ne boš jezili, — je rekel: — daril vam nisem prinesel.

Pričakovali smo, da bomo dobili iz »Velike dežele« radijsko postajo.

Dopisi iz naših tovarn in ustanov

Cestarji v okraju Trebnje so zelo aktivni

Člani sindikalnih podružnic cestarjev so skoraj povsod razstreseni po prav dolgih progah. Naša podružnica šteje 51 članov, 29 cestarjev ter nekaj nameščencev in pomožnih delavcev. Večina naših članov pa dela razstreseni na odseku ceste, dolgem 165 km.

Večkrat slišimo očitke, kako smo neaktivni in nedelavni. Seveda je res, da zaradi velike razdalje in trdega dela, ne moremo prirediti iger in drugih prireditev. Kljub temu pa imamo redne mesečne sestanke, na katerih razpravljamo o vseh važnejših problemih. Tudi upravni odbor ima svoje redne seje.

Naša manifestacija se najbolje kaže v delu za obnovo, saj smo v preteklem letu z nadurnim delom pripravili 80 m² gramoza za naše ceste. Tudi pri raznih akcijah se je naša podružnica izkazala. Nabrali smo 100 kg bukovega žira ter dobili zanj nujno potrebno olje. Za stare in onemogle smo nabrali 684.— din, za albanske poplavlence pa 292.— din. Po vsem tem se vidi, da naša podružnica le ni ena izmed najslabših.

PODELILI SMO TRI PREHODNE ZASTAVICE

V »Umetniškem zavodu za litografijo« v Ljubljani smo imeli konferenco, na kateri so bili razglašeni enomesečni uspehi pri upravnem, sindikalnem in mladinskem delu.

Konferenca se je pričela točno in jo je poživil predvsem grafični mladinski pevski zbor, ki nam je zapel nekaj narodnih in partizanskih pesni. Referatu predsednika sindikalne podružnice je sledila živahna diskusija, h kateri so se prijavljale zlasti mladinke. Diskutirajo je sedemnajst tovarišev in tovarišic, tako disciplinirano, da je bila diskusija v eni uri končana.

Nato so najboljše skupine prejele za uspešno delo prehodne zastavice. Mladinsko zastavico si je ponovno pridobila skupina mladincev in mladink v kartonaži, kjer sta se še posebno izkazali mladinki Udovč Marija in Zobjek Cilka, ki sta prejeli za svoje delo tudi knjižne nagrade.

Premalo smo se naučili ceniti kruh

Pozabili smo dneve, ko so naši interniranci v koncentracijskih taboriščih ali v zaporih koprnili po skorjici kruha, ko je naš borec v gozdu iz hvaležnosti poljubil kmetico, ki mu je prinesla kruh, pa četudi je bil star, trd in ovsen.

Spomnim se koščka kruha, ki sem ga našla za pečjo v neki kmetijski hiši v Koprivni. Gotovo ga je tam pozabil kak otrok, ali pa ga je kdo odvrigel, ker je padel na umazana tla in se mu je zagnusil. Niti opazila nisem, da je umazan. Pojedla sem ga z večjo slastjo, kakor pa danes najboljši košček torte.

Naš komandant Ciril nam je ob takih prilikah pripovedoval, kako je kot deček revnih staršev, ki mu niso mogli kupiti kruha, v sosedni gostilni iz pomiljevanja in jedel koščke zemelj, ki so jih odvrigli tisti, ki so se mastili na račun delavca.

Ta komandant je bil tudi vzor partizana. Bil nam je tovariš v pravem pomenu besede. Zaradi njegovih vrtiljga je tudi civilno prebivalstvo izredno vzljubilo in marsikdo si je pritrgal kruh od ust, da ga je izročil njemu. A

V letošnjem letu smo si napovedali medsebojno tekmovanje v tem, kateri izmed cestarjev bo vzdrževal svoj sektor najboljše, ga izboljšal in pripravil največjo količino gramoza.

Pod istimi pogoji smo napovedali tekmovanje tudi sindikalnim podružnicam cestarjev v Novem mestu in Grosuplju. Obe podružnici sta tekmovalje, ki bo trajalo od 3. marca do 31. maja, sprejeli.

Cestarji v okolici Tržišča (izseljeniškega pasu) pa smo se tudi obvezali, da bomo pripravili 150 m² kamna za tlakovanje ceste.

Ker je bilo naše delo do zdaj resvestno, so nam upravni odbor in višji sindikalni forumi preskrbeli vse, kar potrebujemo pri našem delu. V poslednjih šestih mesecih smo vsi cestarji prejeli gumijaste plašče in zračnice za naša kolesa, sto metrov tekstilnih odpadkov in 20 parov gumijastih škornjev, ki so nam olajšali delo pri čuvanju cest, ko se je talila debela snežna odeja.

Golob Anton

Tudi drugo in tretjo zastavico so si pridobile delovne skupine v kartonaži, kjer je več tovarišic visoko preseglo normo. Tovarišica Gradišar Angelca pa je delala ves mesec 29% nad normo.

Vsekakor bo ta konferenca še bolj dvignila delovni polet delavstva v našem zavodu, lahko pa bi bila nekoliko bolj kritična in bi se o nekaterih napakah lahko bolj konkretno in bolj kritično diskutiralo.

Brovinsky Pavla

komandant Ciril ga ni nikoli pojedel sam, pa tudi, če je bil košček še tako majhen. Jasno je, da se nihče ni navedel kruha, kajti preveč nas je bilo. Toda zavest in moralna je rasla med borci, ki jih je vodil človek brez samoljubja in domišljavosti.

Nešteto je takih primerov in ne bi jih smeli pozabiti. Če bomo večkrat obnavljali spomine na brezpravno preteklost delavca, malega kmeta in ljudskega inteligenta, prav gotovo ne bomo izražali svoje nezadovoljnosti, kar se danes žal mnogokrat sliši in to največkrat prav zaradi kruha.

Koruzni kruh očitno zbada in pika po grlu je one, ki v življenju niso poznali lakote ter se tudi ne zavedajo nujnosti racloniranja živil.

Resnik Jožica

Ustanovljajmo jasli in domove igre in dela pri vseh tovarnah in ustanovah, kjer so zaposlene žene. Z jaslimi bomo omogočili materam, da bodo dojele svoje otroke.

Objave

Za izseljence, ki se vrnejo na delo v domovino

Ministrstvo za delo FLRJ je naročilo, da bodo štete filiale Državnega zavoda za socialno zavarovanje izseljencem ki se vrnejo na delo v domovino in stopijo v delo, v čas zavarovanja zaposlitev v inozemstvu tudi za vse primere, za katere se v zavarovanju za primer bolezni nosečnosti in poroda zahteva kvalificirano (večmesečno) članstvo.

Tako se še dopolnjuje določilo uredbe o izvajanju socialnega zavarovanja, ki pod pogojem petletne zaposlitve priznava za pokojninsko zavarovanje, vendar največ 10 let, tudi čas dejanske zaposlitve v inozemstvu po 1. juliju 1925.

Iz pisarne ministrstva za delo

Obvestilo za delo na mladinski progi

Zvezno ministrstvo za delo opozarja z razpisom št. 3783 z dne 18. marca t. l. učence v gospodarstvu in mladostne delavce, ki odhajajo na delo na mladinski progi, na tole:

učenci v gospodarstvu ne prejema-jo mezd in plač za čas dela na mladinski progi, ker je to delo prostovoljno in brezplačno;

učenci v gospodarstvu smejo oditi na delo na progi po končanem šolskem letu strokovno nadaljevalne šole;

učencem v gospodarstvu se v šteje čas, ki ga porabijo za splošno koristna dela, v učno dobo, ako ta čas ni daljši kot dva meseca vsako leto;

mladostnim delavcem, ki bodo delali na mladinski progi, se v šteje v nepretrgan čas za priznanje dopusta, t. j. najmanj 11 mesecev, čas, v katerem delajo na mladinski progi.

Otroške jasli in dnevna zavetišča

Z okrožnico št. 29 smo dne 10. marca pozvali vse Okrajne sindikalne svete, Krajevne sindikalne svete in podružnice vseh zvez, da nam na vprašalnih polah dostavijo nujno potrebne podatke zaradi organiziranja in ureditve otroških jasli in dnevnih zavetišč (domov igre in dela).

Kljub izredni važnosti teh ustanov, kar smo v okrožnici posebno naglasili, in važnosti zaželenih podatkov, na podlagi katerih bo mogoče presoditi, kje so dani pogoji za ustanovitev otroških jasli odnosno dajih zavetišč, pa ogromna večina podružnic tega ni vzela za važno in ni poslala nikakih podatkov, nekatere samo delno, nekatere pa so kratko odgovorile: »to pri nas ne pride v poštev«.

Vse OSS, KSS in vse podružnice, ki podatkov še niso poslale ali poslale samo delne podatke, kakor tudi one, ki so odgovorile, da pri njih otroške jasli in zavetišča ne pridejo v poštev, pozivamo, da vse podatke kakor so iz vprašalne pole razvidni, nemudoma zberejo in dostavijo.

Zavedajte se, da brez vseh podatkov ni celotnega pregleda o celotnem številu zaposlenih žensk, dojenčkov, otrok in da je brez teh podatkov ustanovitev teh važnih ustanov nemogoča. Samoumevno pa je, da se teh ustanov ne bo ustanovilo tam, kjer za to niso dani potrebni pogoji.

Glavni odbor ES Slovenije

Alekseju Iljiču se ni posrečilo, da bi jo dobil, toda komanda, s katero je ustvaril zvezo v Harkovu, je vzela naše koordinate in obljubila, da nam bodo vrgli radijsko postajo za letala. Dobro je bilo že to, da so v »Veliki deželi« zvedeli za naš obstoj in spadščanskem gozdu.

Verjetno, da so si mnogi Putivljci — ne le jaz — predstavljali v mislih tedaj Moskvo, Kremelj, sobo, velik zemljevid na zidu, majhen zelen madež na njem severozahodno od Putivlja in roko, ki si dela na tem zelenem madežu znak z rdečim svinčnikom. In morda je ta zemljevid v Stalinovi sobi in pred njim stoji Stalin sam in to je njegova roka, ki dela znak na zemljevidu, Stalin gleda na nas, misli o nas. Ze sama misel o tem je bila velika sreča. Človek bi storil rad kaj takega, da bi se Stalin razveselil v teh težavnih dneh.

Odkar se je vrnil dedek Mrz, je postalo v zemljici nekako udobneje. Naj je bilo vreme kakršno koli — dedek Mrz je bil v klobučevinastih škornjih, pa še celo ovčji kožuh si je nadel. Popije nekaj vrelega čaja — v obraz si je rdeč ko kri, brada, obrvi, lasje pa so beli ko sneg. In čedalje bliže k peči priseda, dokler se tako ne spoti, da lije z njega znoj v debelih kapljah.

— Eh, okopal bi se človek po potovanju!

In kot naročeno se je našlo novo opravilo za starca; naročili smo mu, naj prepelje kopalnico z žage na po-

dročju naših zemljence. Mož je vsake-mu delu kos — to ti je človek-mojster: v mladosti je bil skupaj z očetom kamnosek, učil se je očetove obrti, potem je odšel sam iskat zaslužka drugam, hodil je na sezonsko delo, delal je kot krovec. V oddelku sem ga določil za svojega pomočnika v gospodarskih zadevah. Takih zadev je bilo zelo mnogo, tisoč malenkostj in vse zelo težavne. Škornji morajo biti namazani — to je zakon, treba je bilo pripraviti katran. Ali pa pranje perila — lug je bilo treba kuhati iz pepela.

Zanimivo je pripovedoval Aleksej Iljič, kako je hodil čez fronto, ko je vodil rdečearmejce. Pripoveduje, pa so mu samemu oči polne solz od smeha in ves se trese.

Na nekem krocu je bilo treba iti po veliki cesti. Borci so nekoliko podvomili, sprašujejo: »Kam nas vodiš, dedek? Saj vidiš, kako je cesta zabasana z nemškimi avtomobili.« Dedek Mrz pa jim pokaže na njtve. Pravkar so kopali krompir — po njihah se bilo polno ljudi. Pravi: »Naši so — ne bodo nas izdali.« Gre do cesti, kakor hitro pa ugledajo Nemce — jo mahnejo na njtve, razprše se po njih in se delajo, kakor da pobirajo krompir. Kolhoznice se zahvaljujejo: Hvala, tovariši, za pomoč.« Može pa se smejejo: »Sopotniki smo tedaj. Mi smo prav taki kopači krompirja kot ve: v isto smer jo mahnejo.« Takrat se je tu mnogo ljudi prebijalo k frontj po njihah s krompirjem.

Oktobrske praznike smo praznovali po običaju, kakršne je v navadi v sovjetski deželi, čeprav smo bili v sovražniškem zaledju. Po vseh vaseh in pristanih okrog spadžanskega gozda smo priredili praznične mitinge, povedali smo ljudstvu resnico o položaju na fronti — to, kar smo zvedeli od dedka Mrza.

Bili so pri nas tudi gosti. Na predvečer praznika, 6. novembra, smo nateleti v gozdu na fantički trinaestih let. Pelje vola. Vprašamo ga:

— Kam pa, mali?
— K vam. Saj ste kovpakovci?
— Kovpakovci smo.

— No torej, k vam so me poslali kot delegata.

— Kdo te je poslal?

— No, naši ljudje, mi smo novošar-povski. Jutri bo praznik Oktobrske re-volucije. In tako smo vam določili v dar vola. Vi, strički, ga zakoljite — in imeli boste za praznik mesa tudi za boršč. Glejte, vol je lep, masten.

Razveselilo nas je ljudstvo v teh dneh s svojo pozornostjo, skrbjo. V vasi Streljnikj — kakih osem kilometrov od gozda — so izpraznili kolhozniški po sestanku, ki ga je izvedel partizanski agitator, iz kašče vse žito na vozove, izgnali so teleta iz hlevov in so nam poslali celo karavano v dar. Branili smo se, govorili smo, da imamo vsega dovolj, toda kolhoznički se slišati niso hoteli o tem:

— Prosim, prosim, ne žalite Strelj-nikov.

(Nadaljevanje.)